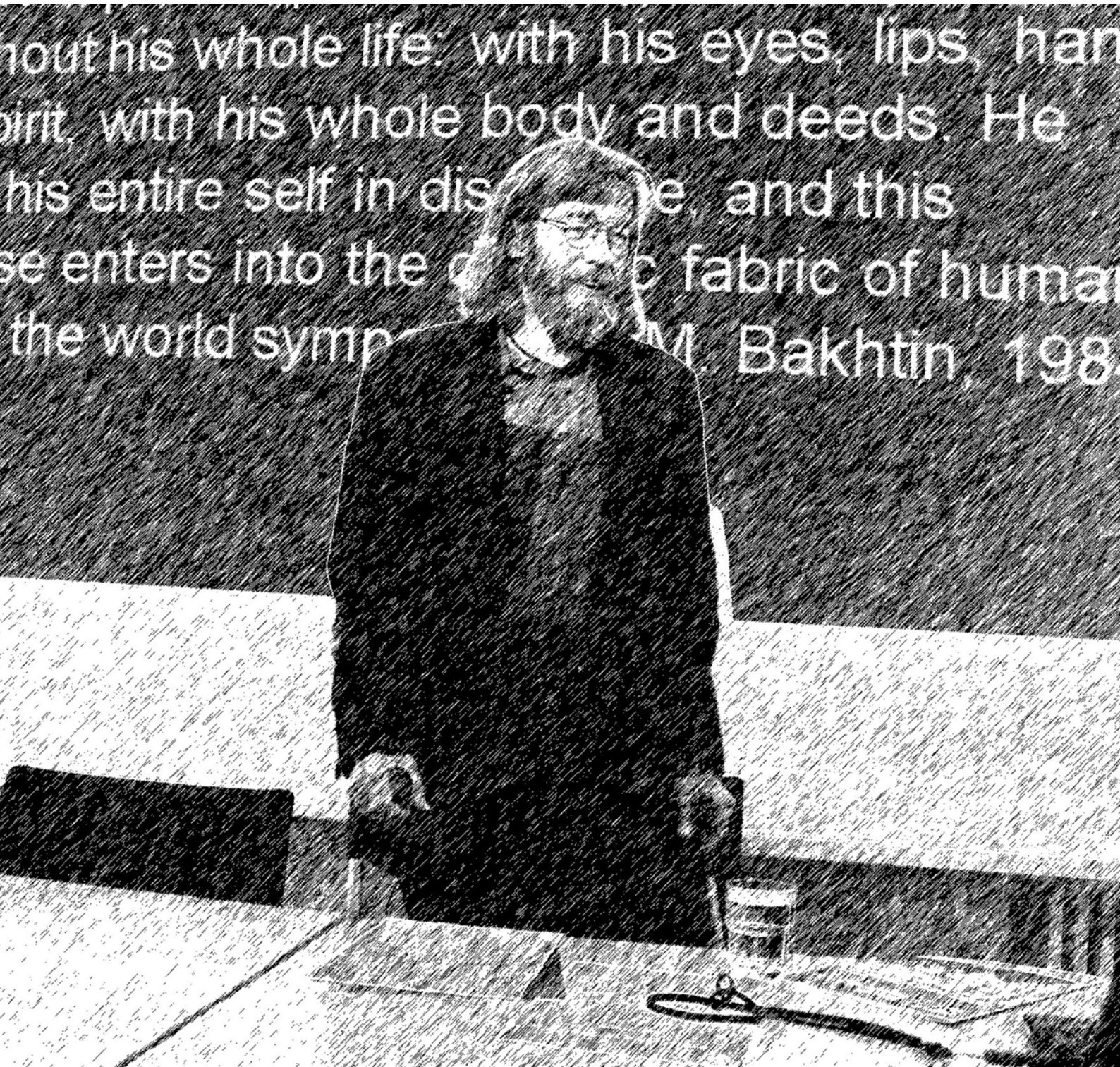

SFT Svensk Familjeterapi

Nummer 1/2011

throughout his whole life: with his eyes, lips, hands, and feet, with his whole body and deeds. He has put his entire self in dialogue, and this dialogue enters into the dialogic fabric of human life. M. Bakhtin, 1984

Open Dialog

med Tom Erik Arnkil och Jaakko Seikkula

Svensk Familjeterapi

Nr 1 2011, årgång 22
Issn 100-3421
Utges av Svenska Föreningen
för Familjeterapi (SFFT)

Redaktör:

Anita Blom af Ekenstam,

Redaktör/layout:

Mårten af Ekenstam

Adress: Ringvägen

47b, 181 33 Lidingö

Telefon: 08-767 31 87

Mail: sftred@telia.com

**Nästa nummer
kommer ut i maj
Manusstopp:** 15/4

Föreningens styrelse 2010 — 2011

Marie Forneman,
ordförande

Ilze Norman, vice
ordförande

Ulf Korman, kassör

Susanne Alm, ledamot

Åsa Kvarnbrink,
ledamot

Michael Rundblad,
ledamot

Arne Günter, ledamot

Lena Sahlström,
ledamot

Marie Dunge, ledamot

**Föreningens
webbadress:**

www.sfft.se

Bjud in till kongressen!

När detta kommer i tryck är jul och nyår sedan länge passerade men jag vill ändå önska er en god fortsättning på det nya året! Nu skriver vi 2011, det känns som ett alldeles speciellt år ur SFFT:s synvinkel, jag tänker förstås på den Nordiska familjeterapikongressen i augusti. Det börjar komma in anmälningar från deltagare och workshopförslag – spännande att följa! När det gäller workshops vill vi gärna nå ”vingarna” – det vill säga framtiden, det nya, gärna också yngre okända föreläsare – se annons längre fram i tidningen! Innan 1 mars ska workshopförslag vara inlämnade så det är fortfarande möjligt för er som har funderat på det!

En viktig del är att få deltagare till kongressen - där behövs er hjälp – sprid inbjudan! De flesta lokalföreningar har fått en bunt av förra numret av SFT (Nordisk Familjeterapi) med inbjudan i, att dela ut som ”reklam”, det kan finnas fler exemplar att få via SFT:s redaktion. Det går också att skriva ut en inbjudan via hemsidan.

Detta nummer av SFT speglar en del av SFFT:s aktiviteter under hösten: kongressen i Umeå i september och det vetenskapliga symposiet i Stockholm i november, fina arrangemang med intressant innehåll, vi tackar lokalföreningarna i Västerbotten och Stockholm för detta! Det finns även föreläsningbilder på hemsidan från dessa arrangemang.

När det gäller hemsidan vill vi gärna få in material, avhandlingar, uppsatser med mera. Gärna också synpunkter på vad som ska läggas till och tas bort, glöm inte att annonsera aktiviteter i lokalföreningarna!

Under hösten har jag blivit kontaktad av några familjeterapeuter från USA och England som undrat över möjligheten att arbeta i Sverige, det känns väldigt roligt att de hittar fram till oss. De har fått kontakt med medlemmar för att få information, ni är alltid väldigt hjälpsamma ”därute” när frågan kommer!

Vårens arbete i SFFT präglas av den nordiska kongressen. Det nordiska ordförandemötet ska hållas i Sverige denna gång och förhoppningen är att engagera rejält med deltagare från de övriga nordiska länderna. Här hemma tycker jag att det verkar som att möjligheterna att få åka på kurser och kongresser fortfarande är sämre än för några år sedan, jag hoppas ni lyckas i era förhandlingar med arbetsgivarna! Desto viktigare förstås att vi har ett aktuellt och lockande program för kongressen!

Även om sommaren, kongress och årsmöte känns långt borta i denna vintriga värld så vill jag påminna om tidpunkten för att lämna in motioner till årsmötet. De ska vara inlämnade senast 30 april, det har märkts under de sista åren att det är något som glöms bort, motioner kommer in för sent och kan då inte behandlas. SFFT har styrelsemöte i maj och det är då vi ska ta upp eventuella motioner till behandling. I vår kommer vi förresten att pröva att ha Skypemöten en gång i månaden för att få ett jämnare flyt i styrelsearbetet och i tekniken! Vi har även en ny förening med från och med årsskiftet, Familjeterapiföreningen SydOst – ni är så välkomna!

Ha en bra föreningsvår (och i övrigt också förstås) så hörs vi igen närmare sommaren!

Marie Forneman
ordförande

Årets familjeterapeut 2010:

Bengt Weine

“Vid sidan av sitt arbete som terapeut, utbildare och handledare startade han förlaget och bokhandeln Mareld. Bengt har hjälpt till att sprida den systemiska familjeterapin genom att låta översätta internationella författare och ge ut okända författare, han har främjat familjeterapin i form av skapandet av nätverk, samtals- och programkvällar av olika slag.”

Nystartad förening!

Våren 2010 skedde något, vågar vi säga unikt? En ny familjeterapiförening föddes, Familjeterapiföreningen Sydost (FTF-sydost) med nya sugna medlemmar! Hur kom sig detta? Som många av Sveriges familjeterapeuter säkert redan känner till så påbörjades höstterminen 2007 en ny steg 1-utbildning i familjeterapi på numera Linnéuniversitetet i Växjö/Kalmar. Per Johansson och Gun Drott-Englén hade tillsammans med Eva Johnsson, Ylva Bendrix, i samarbete med Kjell Hansson, och säkerligen flera andra som vi dåvarande studenter inte kände till, efter långt och digert arbete lyckats skapa en ny utbildning på Linnéuniversitetet. Den första kullen klev ut januari 2009 och den tredje kullen började hösten 2010.

Vi var ett litet gäng från socialtjänsten i Växjö som efter utbildningen i januari 2009 hade ett stort behov och intresse av att bibehålla och utveckla systemiska och familjeterapeutiska tankar. Vi bjöd Per Johansson på italiensk pizzeria

en kväll och ventilerade våra tankar. Tillsammans kom vi fram till att det fanns en lång familjeterapeutisk erfarenhet i bygden och nu ett antal nyutbildade sugna steg 1-terapeuter. Varför inte starta ett nätverk?

Vi samlade våra gemensamma kontakter till en öppen sammankomst en höstkväll 2009, ca 25 personer kom. Per uttryckte några väl valda ord. Vi sågs igen i mars 2010. Den här gången bjöd vi in göteborgaren Anders Dahl, som är en uppskattad handledare hos oss. Vårt nätverk hade vidgats till att omfatta även Blekinge. Det fanns kontakter med Göteborg och GSI och deras familjearbete sedan tidigare. Flera av våra deltagare hade varit på systemcaféer och föreläsningar tidigare och vi började diskutera varför gå med i en redan existerande förening på annan ort när vi har så mycket här? Detta gjorde att vi i småländsk nybyggaranda och tillsammans med våra blekingska vänner valde att starta vår egen förening.

Vi hade vårt första systemcafé i september, dit vi bjöd in Per och Gun för samtal om var familjeterapin befinner sig idag. Vi var ett 30-tal personer som hade en diskussionslysten och berikande kväll.

Vi träffades igen i snöran i slutet av november. Vi var då, på grund av vädret, en mindre skara som med glögg och pepparkakor samtalade om det pågående familjeterapeutiska och systemiska arbetet på våra nuvarande arbetsplatser och hur vi kan stötta varandra.

Och vår lilla styrelse smider febrilt nya planer inför våren...

Vi är nu en ung färsk förening med ca 40 medlemmar som har en iver att bryta nya marker. Vi ser fram emot att få samarbeta med och möta er medlemmar från redan etablerade föreningar! Vi ses, om inte förr, så på Nordiska kongressen på Gotland till sommaren!

FTF-sydosts styrelse genom
Charlotta Westberg och Patrik Nilsson

Medlem i Sveriges Familjeterapiförening – SFFT blir du automatiskt genom att gå med i en regional förening. Alla föreningarna finns presenterade på SFFT:s hemsida, www.sfft.se, under rubriken regioner. Här följer också en lista på representanter för de olika regionala föreningarna.

Västerbotten: Åsa Kvarnbrink asa.kvarnbrink@telia.com

Jämtland-Härjedalen: www.ffmitt.com Marie Forneman marie.forneman@jll.se

Telefon arb: 063-153921

Dalarna: Jörgen Gunnarson jorgen.gunnarson@ludvika.se

Telefon: 0240-86097

Värmland: Lennart Björk, Ö Torggatan 19, 652 24 Karlstad

Telefon: 0541-88025

Västra Sverige: Ilze Norman ilze.norman@alingsas.se

Telefon: 0322-15401, 0733-963300

Halland: Anita Nilsson anita.nilsson@falkenberg.se

Södra Sverige: Maud Djurfeldt maud.djurfeldt@telia.com

FTF-Sydost: Eva Sjökvist eva.sjokvist@vaxjo.se

Famös, mellersta och östra Sverige: www.famos.se
Roland Betnér info@famos.se

Telefon: 013-263870

Stockholm: Görel Fred gorelfred@hotmail.com

Åland: Crister Eriksson cristere@aland.net

Det är till din regionala förening du vänder dig med namn- och adressändringar.

New ways for sy

ATT GE EN ALLMÄN BILD av den sjunde europeiska familjeterapikonferensen, beskriven i ett A:4 häfte på 119 sidor, är inte ambitionen. Snarare en glimt från det som gav resonans hos undertecknad. Inga speciella förväntningar fanns med i bagaget, mer förhoppningar om kontakt med franska kollegor och familjeterapin i Frankrike just nu. Jag kan säga att det lyckades inte. Även om min franska inte bara är skolbänksmässig så blev språket en barriär och efter första förmiddagens tappra försök, kapitulerade jag och ledade i fortsättningen efter seminarier på engelska.

Palais des Congrès är en enorm byggnad som ligger i utkanten av de stora boulevarderna, vid Porte Maillot. Anläggningen består av en stor kongresssal med mängder av mindre salar i varierande storlekar, allt integrerat med en exklusiv märkesgalleria. Upplägget var utan krusiduller, inte speciellt gemytligt eller omhändertagande, få funktionärer, effektivt, inget kaffe, inget extra. Men det funkade.

Innehållsligt var ambitionen att visa bredd och det nya inom systemisk teori och praxis samt lyfta fram etik och perspektiv som kan dyka upp i morgondagens "sociokulturella universum".

I korthet, mer utvecklat nedan, blev konferensen ett samskapande mellan gammalt och nytt. Användandet av (gamla) tekniker som drama, skulptering, lek och rörelse lyftes fram som en viktig kombination med det (nyare) reflexiva sättet som kan bli för mycket prat, för lite tystnad. Mer fokus på terapeutens egen historia och erfarenheter, idéer om terapeutiska färdigheter som risktagande, ändrade siktet från teorier och metoder åt intressantare håll. Etiska perspektiv behandlades också på ett mer övergripande sätt av historiker, filosofer och samhällskritiker. Intressanta samforskningsmodeller och forskningsresultat redovisades likaså, men kan ej utvecklas inom ramen för denna artikel.

"If you want to see, learn to act"

(Hans von Foerster, den estetiska principen)

Andolfis M. (Italien) seminarium handlade om arbetet med familjer där barn eller föräldrar hastigt avlidit. En videoinspelning visades och ackompanjerades av Tracy Chapmans "Sorry", vilket berörde starkt. Andolfi talar om dörren till kunskap som fyra delar; Movement, Action, Touching and Playing, och betonar bodyknowledge och contextreading som viktiga färdigheter hos terapeuten i samspelet med familjen. Är vi över 40 år och fortfarande "are doing therapy" så har vi problem, menar Andolfi. Vi är terapeuter. Vi måste våga ta risker. Röra oss i rummet, beröra fysiskt och metaforiskt, leka, gå nära, positionera om. Hur klarar vi terapeuter att stanna kvar i smärtan vi möter? Ofta pratar vi och skapar inte de viktiga pauser som behövs för att kunna dela familjens desperation. Vi behöver våga vara tysta. Liksom reflektera över hur vi organiserar oss själva utifrån våra egna förluster i livet, något vi kan träna genom egna familjekartor och skulpturer. Kroppsspråket visar hur vi ser på familjen och genom detta vet de om de kan lita på oss. "Trust appears in ten seconds, not in ten sessions" Endast genom att känna empati med något hos dem vi möter kan vi skapa något tillsammans. Teorier är underbara, menar Andolfi, men interaktion handlar om mänsklighet. När den isolerade smärtan/lidandet inte längre är låst utan kan cirkuleras mellan familjens medlemmar, när man kan gå från "min smärta" till "vår smärta" kan familjen börja vända tillbaka till livet igen. En förmåga som beror på familjens resurser och förmåga att bemästra (resilience).

Andolfi betonar vikten i att vara direkt och inte neutral, att ge kompetens och röst till barnen, förr eller senare kommer de vuxnas resurser fram. "Barn skyddar alltid sina föräldrar mer än föräldrarna skyddar dem".

Shotter J., Wilson J.(UK), van Lawick J. (Holland), Rober P. (Belgien) höll en workshop om hur man skapar ett dialogiskt utrymme i familjeterapi. Shotter frågar; -Hur blir man en modig och kreativ terapeut? Och menar att idéer

inte kommer ur intellektet utan har en annan källa. Terapeutens rörlighet i rummet, hans/hennes mod och villighet att ta risker är viktigare färdigheter, liksom att ge utrymme för tystnad så idéer kan "poppa upp". När man utforskar, orienterar sig och inte "vet" kommer lösningen, enligt Shotter. Rober följer i samma spår och undrar över terapeuters villighet till mer risktagande och påtalar att största risken i terapi är terapeuten. Därför ska vi vara mer misstänksamma mot oss själva. Känslornas betydelse lyftes också fram i presentationen, som en viktig del i dialogen mellan terapeut och familj. Hur känslor delas i rummet och utgör det som ännu inte finns ord för. Van Lawick levandegjorde och visade konkret, via en videoinspelning, hur hon arbetar med par i grupp och använder sig av skulptering för att hitta fram till känslor och "Kärleksfulla skratt".

En annan intressant kvinna, Catherine Ducommun-Nagy (Ungern) som representerar Contextuell terapi, i mitt tycke en alltför ovanligt förekommande men inspirerande teoribildning som ligger nära det narrativa tänkandet, talar om hur alla söker rättvisa i sina liv, "a fair hearing" och påtalar också hur de oavslutade räkningarna från tidigare generationer finns där hela tiden. "Today's imbalance leads to tomorrow's imbalance". Liksom att för varje skriven story finns det sidestories, alternativa texter, och att det är det terapi handlar om.

Flaskas C. (Australia) höll en välbesökt presentation kring tidigare begrepp och idéer, som Haleys och Minnuchins triadiska relationer och psykoanalysens intersubjektivitetsbegrepp, och nyare tankar från attachment-forskningen med flera. Ett försök att kombinera de tidigare teorierna med de nyare är att se reflexiva processer som triadiska. Där en tredje (symbolisk) position gör att man både kan observera andra och notera sig själv samtidigt. Undringar om den andre är alltid reflexivitet, vad finns, även bortom orden? Förmågan att vara på detta sätt uppstår i ett känslomässigt kontext och är en emotionell, inte kog-

stemic practice

nitiv, process enligt Flaskas. Därför uppmanade Flaskas oss att använda olika tekniker i rummet, som konst, rörelse, allt för att skapa ett reflexivt utrymme. Att hitta lekområdet där det finns utrymme för skapande och lek.

Fruggeri L., Castellucci A., Marzari M., Telfener U. (Italien) och Anderson M. (Sverige) knöt i sitt seminarium ihop det förflutna med föreställningar om framtiden. Många spännande begrepp och citat framsprungna ur Milanoteamets arbete genom åren demonstrerade deras aktualitet än idag. För framtiden betonades att vi inte behöver lära oss nytt, mer reflektera över våra teorier och på vad vi gör eller inte gör. "We know that we don't know", och "we don't know that we don't know" (Telfener).

Att intressera oss för dansen vi engagerar oss i med familjen och handla med hjärta, huvud och kropp, uppmanades av presentatörerna. Vilken mening framspringer ur dansen? Den relationella kompetensen ökar när vi engagerar oss i en process som ligger utanför vår kontroll, där resultatet är utkomsten av samspelet, inte vad vi har i våra huvuden. Där vår förmåga som terapeuter utgör vår relationella kompetens, hur vi förmår tillvarata denna utkomst. Detta anknyter vidare till Sluzki C. som vill lyfta fram resonansen, egna ekon från oss själva snarare än hypoteser om familjen. Att skulptera språket är annat än att intervensera, en skillnad mellan första och andra ordningens cybernetik, framhåller Sluzki vidare.

Den sista eftermiddagen, då konferensen tömtes på hälften av deltagarna, kanske beroende på det 17-gradiga soliga vädret i Paris, fick jag lite mer känsla och bekräftade mina förväntningar på det franska anslaget. Denna eftermiddag kom att handla om filosofi, antropologi, historia och fransk musik. En kulturell påverkan, eller tradition som jag tror står nära och finns invävd i fransk psykoterapi överlag.

En videointervju med historikern, filosofen och litteraturkritikern René Girard

(Frankrike), kommenterad av några tänkare på scenen, med överskriften "Which Ethics in a Mimetic World?" inledde denna sista eftermiddag. Girard lyfter i intervjun fram sina tankar om "Fashion" (theory of mimetic desire), att det är svårt (omöjligt) att inte imitera andra, därför uppstår mode (fashion). Vilka konsekvenser får nu detta och vad har det med familjeterapi att göra? Jo etiskt, att eftersom vi alltid är potentiella modeller för andra bör vi förstå den makt som ligger i detta. "Imitated desire" är en orsak till konflikt, att vi vill ha/vara det andra har/är. Eric Fiat, Filosof (Frankrike), fortsätter på temat och påpekar att västvärlden är mer mimetic på grund av jämlikhetsprocesser och demokrati. Förr fanns privilegier för vissa och vi levde i mer skilda världar. Numera är vi mer "lika värda" och lever mer i "samma" värld. Jämlikheten medför ökad konkurrens och rivalitet med fler, jämfört med äldre tider då vi tävlade med få. Idag kan alla i stort sett spela alla roller vilket är en stor skillnad. Fiat påpekar hur familjen förr byggde på duty (plikt) men nu på desire (önskan/begär). Idag

lämnar vi om vi inte känner desire. – Hur påverkar det familjen? Enligt Fiat skapar det mer rivalitet och våld i relationer. När valmöjligheterna ökar kommer det etiska dilemmat att handla om att inte veta vilka val man ska göra. Den mest tragiska personen är den som aldrig bestämmer sig, den som befriar sig från att fatta aktiva beslut, menar Fiat. – Så hur förhålla sig då? Skaffa en liten påse i vilken du stoppar ner; respekt, förlåtelse och kärlek, avslutar Fiat.

Efter det filosofiska avsnittet kom så äntligen lite mer känslomässig fransk ambiance i form av musik genom tiderna, sammanvävd med teman kring familjens liv och med anekdoter kring sångare och text. En förtätd DVD med Jaques Brel sjungandes "Ne me quitte pas" och avslutningsvis Edith Piaf när hon, övergiven av sin älskade, passionerat sjunger "L'Hymne Amour". Ja, då kändes det trots allt som jag till slut fått kontakt med den franska själen.

Elisabet Wollsen
Familjeterapeut, handledare och styrelsemedlem ffst.

Laura Fruggeri professor vid Universitetet i Parma, terapeut vid Centro per la Terapia della Famiglia Bologna, Mia Andersson, Anorexiomottagningen/Familjeterapicentret i Stockholm, Maurizio Marzari Centro per la Terapia della Famiglia Bologna, Umberta Telfener professor och familjeterapeut i Rom. Foto: Elisabeth Wollsen

Så slarvigt!

Konferensbyggnaden påminner om andra stora konferensbyggnader och jag påminner mig om att det betyder just inget annat än att detta är en stor konferens. Men det kommer att bli bra ändå, tänker jag i rulltrappan upp till registringen. Lite svårt är det för språket som talas är franska så det tar en stund att göra sig förstådd. Äsch det spelar ingen roll, tänker jag och fnissar åt tanken att jag läste franska i sex år och av det märks just nu ingenting.

Kollegerna och jag går till den mottagning vi är inbjudna till som några av många presentatörer. Var är det någonstans? Inte ett spår av någon mottagning, mingel eller vad att kalla det. Kollegan viskar att vi kan ju inte förvänta oss mingel i stil med de vi själva inbjuder till då vi har konferens. Men var är det? Vi inser att vi är mitt upp i "det". En mugg med vatten eller juice tillsammans med den röda konferensväskan som vi får. Inga stolar att sitta i, inga mötesplatser att samlas kring. Jaha, okey, det blir säkert bättre.

Det blir inte bättre. Vartefter dagarna går inser jag att detta är konferensens kultur. Inget välkomnande, inga mötesplatser, inget kaffe (ens i en liten plastmugg). Låååånga korridorer och dörrar utefter sidorna där det i bästa fall dyker upp någon som ska berätta något. Det finns inga skyltar som talar om vad som föregår innanför dörrarna. Det är inga pauser emellan presentationerna. Gång efter gång händer det att en workshop avbryts av någon som ska börja sin presentation efter den som pågår. Det blir argt och bistert emellan oss som är där. Många presentationer ställs in. Uppgivna människor marscherar omkring i den maskinliknande byggnaden.

Konferensen inleds med ett av de mest opersonliga välkomnanden jag varit med om och jag tänker att detta är ta mig sjutton inte rimligt. Detta är inte värdigt. Vad är det som pågår? Om jag inte visste bättre kunde jag tro att jag var på en stor mässa som skulle sälja maskindelar till traktorer eller skördetröskor. Är detta en konferens om och för människor? Är detta ett samman-

hang för oss som i vårt dagliga arbete möter människor som har det svårt? Vad är det som sker?

Kanske är denna konferens en ledsam uppvisning i något som gått överstyr, något vi inte längre tillräckligt har under kontroll. Dessa mängder av korta workshop som har till syfte att... ja vadå? Vad är syftet? Att sälja sin metod, sin manual, sitt program. Eller att dela en erfarenhet med andra. Eller att berätta något som oroar, något som kräver sitt. Eller att... ja vad är syftet?

Det blev plågsamt uppenbart för mig under min presentation att det är omöjligt att berätta och dela något viktigt under rådande förhållanden. Det blev så väldigt tydligt hur sammanhanget påverkar och sätter sin prägel, också på mig och på det som blir till i mötet mellan mig och andra.

Möten mellan människor skapas inte ur intet. Möten mellan människor förutsätter att vi i någon mån är "där", att vi har en tillräckligt uttalad gemensam idé, att vi var och en är tillräckligt trygga och känner oss tillräckligt mottagna. Att vi inkluderas, att vi tas tillvara.

EFTA konferensen var ett svidande exempel på motsatsen. Och det gör mig orolig. Det får mig att undra vad som

pågår i våra (läs; våra terapeutiska) strukturer och vad som skett med våra visioner. Vad är det som är det allra viktigaste? I våra arbeten och i våra liv?

Jag förmodar att EFTA:s styrelse och kommitté består av kompetenta och erfarna terapeuter och det oroar mig att detta inte märks i organisation och innehåll. Om inte ideologi och vision synliggörs och levs på gemensamma arenor och i övergripande sammanhang så är det ett tecken på att något är allvarligt fel och behöver tas på yttersta allvar.

I annat fall riskeras att denna människoovänliga attityd blir en norm och en "sanning". Då blir snabba klipp och jakten på den rätta metoden det förhärskande, istället för det varsamma och långsiktiga arbete som behöver ske. Psykoterapi, vad helst vi kallar det, är en spegel av sociala och politiska skeenden och riktningar. Det finns stora möjligheter för oss terapeuter att bidra med vår kunskap och våra erfarenheter för att bidra till en bättre tillvaro för de människor vi möter i våra arbeten. Låt oss för guds skull inte slarva bort det!

Carina Håkansson
Ansvarig för Familjevårdsstiftelsen och leg.
psykoterapeut

Jim Sheehan, Carina Håkansson och Per Jensen. Foto: Elisabet Wollsn

Anknytningsbaserad familjeterapi

Introduktionsdag och grundläggande terapeutträning i anknytningsbaserad familjeterapi, Attachment Based Family Therapy (ABFT) med Suzanne Levy och Guy Diamond från Center for Family Intervention Science, Philadelphia Childrens Hospital.

ABFT har utvecklats som en manualiserad specifik metod för att behandla ungdomsdepression. Den är utprövad i flera studier i USA och Norge med goda resultat avseende depression och suicidalitet. Metoden har också anpassats till arbete med ångestproblematik. Studier som ska pröva ABFT förbereds nu i Skandinavien. Metoden bygger på anknytningsteori, familjepsykologi och strukturell familjeterapi. Läs mer i *Israel, P & Diamond, G: Tillknytningsbasert familjeterapi för deprimerad ungdom, Fokus på familjen 2/2009* eller <http://www.research.chop.edu/programs/cfis/index.php>

27 april: Introduktionsdag. Suzanne Levy, Ph.D

Göteborg, lokal meddelas senare

Heldagsföreläsning om metodens teoretiska grunder och om forskningsresultat avseende både metodens effekter och om processer i terapin. Demonstration av de olika stegen i terapin via videoexempel.

28 - 29 april: Grundläggande terapeutträning. Suzanne Levy och Guy Diamond, Ph.D

Göteborg, lokal meddelas senare

Högst 30 deltagare. Träning i smågrupper med rollspel. Vi räknar med att denna del kommer att bli fulltecknad, så anmäl snabbt. För att få ut det mesta av träningen behöver du, förutom att ha deltagit på introduktionsdagen, också ha någon form av psykoterapeututbildning bakom dig, helst familjeterapi.

Kostnad: Introduktionsdag: 600 kr plus moms = 750:-

Introduktion plus träning: 2800 plus moms = 3500:-

Betalas till Ringborg Psykologkonsult AB, pg 77 91 81 - 7 samtidigt med anmälan. Glöm inte skriva namn på inbetalningen.

Anmälan: magnus.ringborg@branneriet.se

Upplysningar: anders.broberg@psy.gu.se

Välkomna till detta tillfälle!

Anders Broberg

Magnus Ringborg

Open Dialog öppnar

Tom Erik Arnkil och Jaakko Seikkula är två finländska forskare som studerar och arbetar med nätverk. Hösten 2010 höll de ett heldagsseminarium i Stockholm. Svenska familjeterapiföreningen stod som värd och deltagarna fick både teori och praktiska tips om Open Dialog och nätverksarbete.

Bland de mer stillsamma kritikerna av rådande system är Tom Arnkil och Jaakko Seikkula. Som blyga violer ser de ut när de skjuter byråkrater, monologiska specialister, diagnos-ivrare och piller-dealare i sank. Jaako är professor i psykoterapi mestadels i Finland och Tom är forskningsprofessor i socialpolitik, båda har receptblocken fyllda av ordinationer på dialog och nätverk.

Jaakko Seikkula har varit med i drygt tjugo år i arbetet med att utrota psykosor i norra Finland, Tornedalen närmare bestämt. Där har hela psykiatriska systemet med läkare, psykologer, sjuksystrar, socialarbetare och andra varit med i processen. Det har de lyckats med med hjälp av dialoger och nätverk.

Tom Arnkil ser nätverk och dialoger som den bästa profylaktiska metoden för att undvika smärta och kaos i organisationer och för att skapa gott samarbete.

En annan bild: Mary Olson och Daniel Mackler talar sig varma för Open Dialog, Jaakko Seikkulas metod. De hävdar att Open Dialog är ett absolut alternativ till psykofarmaka. Båda gör det i den amerikanska radioshowen Madness Radio (gå in och lyssna: <http://madness-radio.net/>).

Både Mary och Daniel är framstående psykoterapeuter som kritiserar det amerikanska mentalvårdsprogrammet som mer verkar vara till för att göda läkemedelsföretagen än att förbättra livet för människor. Open Dialog är revolutionerande och har fantastiska resultat! säger Daniel Mackler.

Siffrorna talar för Daniels utropstecken. I Torneos landsting går 80 procent av psykospatienterna tillbaka till arbetslivet utan medicinering. 20 procent behöver fortsatt vård och medicin. På den svenska sidan av Torneälven fortsätter 80 procent av patienterna sitt vårdprogram med medicinering och sjukskrivning

och 20 procent kan gå tillbaka till ett verksamt liv, oftast med medicinering.

Open Dialog-teamet arbetar efter några enkla regler. En är att snabbt rycka ut när patienten eller de anhöriga ber om hjälp. Oftast inom en eller två dagar är teamet av psykiatriker, terapeuter, socialarbetare, anhöriga eller vänner samlade för att stötta den hjälpbehövande.

En annan regel är att aldrig tala om patienten bakom hans eller hennes rygg; alla samtal sker inom nätverksgruppen. Patienten är med när exempelvis psykiatrikern samtalar om eventuell medicinering och har också möjlighet att påverka. All vård ska ske öppet i dialog.

Dialogen sker också på patientens villkor. Jaakko Seikkula säger att det är viktigt att vara lyhörd för det som sägs. Om den psykotiske börjar tala om psykotiska upplevelser gäller det att vara med och svara. Missar jag det kan resultatet bli att jag aldrig mer får chansen, som Jaakko så drastiskt uttrycker det. I dialogen kring psykotiska upplevelser kan det vara svårt att som "frisk" komma på vettiga frågor. Då är det hjälpsamt att bara upprepa det den psykotiske säger. "Jag hör att du säger att du druckit kaffe med din döde far i dag." Att upprepa det som sägs hjälper den talande att förstå än mer vad han vill säga. Jaakko säger att förförståelse kan vi inte undvika men upprepandet hjälper mig att inte värdera det som sägs.

Och vänta. Tystnaden. Vänta in. Låta den tyste talaren hitta sina ord. Dialogen kan inte överleva utan tystnaden.

Det är klart att Open Dialog är provocerande för den monologiske experten som psykiatriker ofta är eller förväntas vara. På ett seminarium om Open Dialog hösten 2010 som svenska familjeterapiföreningen anordnade, fick Jaakko Seikkula frågan om hur mycket pengar som sparas på deras metod. Det måste

vara oerhörda summor om man räknar in sjukdagar, vård på sjukhus, medicinkostnad dessutom kan man lägga till en faktor som inte räknas i pengar men som kan räknas till kostnader; känslan av att vara sjuk och det lidande som detta tillhör. Men Jaakko svarar kort med att han inte ger sig in i den typen av dialoger.

Men det är klart att hela Open Dialog indirekt innebär en stark kritik mot det som sker inom den psykiatriska vården. Psykiatrikern förväntas vara expert som kan ställa en diagnos som vägs mot olika preparat som ska bota den sjuke. Den sjuke får medicin, psykiatrikern spar tid och tjänar pengar. Dessutom; med ett gott förhållande till läkemedelsföretagen följer gratifikationerna av olika slag.

Läkemedelsföretagen tjänar inga stora slantar på Open Dialog.

Tom Arnkil, på samma seminarium, gör en parallell: Om jag helt plötsligt segnar ned här inför er och har fått en hjärtinfarkt. Snälla, för mig så fort det går till en monologisk expert på hjärtan så jag har en chans att överleva. Jag vill absolut inte ligga där och försöka delta i en polyfonisk dialog om mig och min kropp.

En stor del av arbetet med Jaakkos Open Dialog och Tom Arnkil's dialogmetoder är att ändra de ingående professionella till subjektuella spelare; jag kan bara ändra mig själv! Det är inte jag som ska bestämma vad som ska hända med X eller Y när de far illa. Jag ska däremot lyssna på min oro och ta upp den med X och Y.

En metod som Tom Arnkil tagit fram heter just "Ta upp oron". Här får man lära sig att skatta sin oro för klienten, gruppen eller patienten.

Här finns liten oro, gråzons-oro och stor oro. Liten oro är sådant som man kan ta upp direkt med den som oroar och troligen klara ut också.

Stor oro är den typ som vi har klara direktiv för. Här kan vi polisanmäla, börja med processer som omhändertagande och liknande men också samtala; ha en respektfull dialog.

Orons gråa zon är mer diffus. Här är några kriterier på den gråa zonen oro:

Du anar att det finns andra proffs i kontakt med klienten.

för helande samtal

Du anar att saker och ting inte går åt rätt håll.

Du skulle välkomna mer resurser.

Du känner att du inte egentligen vet vad som pågår.

Du märker att andras handlingar påverkar dina möjligheter.

Du skulle välkomna mer kontroll över helheten.

Det är den oro som vi går och drar på, luftar litet på fikaraster och vaknar av på natten. Otydlig, svår att greppa, en oro som för det mesta förkvävs eller förhoppningsvis tonar bort med tiden. I en stor studie som gjordes i Finland med 30 000 deltagare, stod gråzons-oron för 8 procent av "oros-klustret". En stor andel som blir en belastning för den professionelle men också innebär en stor risk för klienter/patienter, här händer nämligen ingenting. Ingen talar och ingen verkar.

Och OM någon talar eller verkar är det stor risk att det blir monologiska försök att ändra de andras tankar och beteende, eftersom man lätt blir förtvivlad och oroad och vill återskapa kontroll över en situation som verkar gå helt åt skogen. Här är det på sin plats med dialog som kan leda till nätverksarbete.

I Malmö har Tom Arnkil och hans team samarbete med stadsdelen Rosengård. Bo Nerlund är en av deltagarna i Nätverksgruppen som varit verk-samma sedan 2001. Teamet är utbildade av Tom Arnkils team. Nätverksarbete har de flesta inom kommunal förvaltning erfarenhet av och de flesta har också negativa erfarenheter därav. Det vanligaste misstaget som görs är att inte förankra nätverksarbetet i hela organisationen. Oftast är nätverksarbete något som görs då och då när det är påkal-

lat. Bo Nerlund säger att grunden för ett framgångsrikt nätverksarbete är att alla är involverade. Alla. Det innebär att alla från ledningen och ned ingår. Stadsdelsnämnden i Rosengård tog 2005 beslutet att all personal ska genomgå utbildning i nätverksarbete.

Nätverksgruppen utbildar nu personal i tvärssektoriellt sammansatta grupper i metoden.

"Det är fantastiskt att ledningen har fattat ett så långsiktigt beslut", säger Bo Nerlund som är säker på att stadsdelen nu får bättre verktyg för att lösa konflikter i exempelvis skolorna.

Som grädde på moset eller som ett externt erkännande av det långa arbetet med nätverkslösningar ska nu Malmö och Nätverksgruppen stå som värd för den nordiska nätverkskonferensen 2013.

Mårten af Ekenstam
text och foto

Tom Erik Arnkil och Jaakko Seikkula

Anknytning, depression och familjeterapi

UNDER SENARE ÅR HAR MAN inom barn- och ungdomspsykiatri blivit alltmer medveten om att behovet av metodutveckling och forskning för att på ett bättre sätt möta de problem som dagens ungdom visar. Det största problemområdet vid sidan av inlärnings- och uppförandeproblem i skolan är svårigheter kring nedstämdhet, depression och tankar kring självmord och självsador. Den allmänna debatten handlar mest om huruvida farmakologiska behandlingar (SSRI-preparat) eller psykoterapi, (i allmänhet olika varianter av kognitiva och beteendeorienterade metoder) skulle vara det mest lovande angreppssättet. Ett tag såg det ut som om man kunde lösa problemet med en kompromiss: "En kombination av KBT och SSRI har visat sig bäst" är en vanlig slutsats hos kliniker. Detta grundade sig på den hittills största och mest välgjorda metodprövningen rörande depression hos ungdomar, den s.k. TADS (Treatment of adolescent depression study, Kennard et al 2007) Men när man började granska resultaten i denna studie närmare upptäckte man att det inte var så bra som det till en början verkade. Varken KBT-behandling eller SSRI-medicinering gav signifikant bättre resultat än placebo-gruppens. Detta är anmärkningsvärt, då antalet försökspersoner var jämförelsevis stort, och att det därför bör visa sig statistiska skillnader redan vid mindre skillnader i behandlingsresultat. Om KBT kombineras med SSRI fick man en signifikant skillnad gentemot placebo, men resultaten var, och detta är det viktiga, fortfarande mycket svaga. När Socialstyrelsen i mars 2010 kom med riktlinjer för behandling av depression hos ungdomar rekommenderade man just KBT och SSRI som förstahandsbehandlingar. I en uppmärksam kritisk artikel tog fyra läkare, Göran Högberg, Marianne Cederblad, Björn Wrangsjö och Bo Werner upp diskussionen (Högberg et al 2010). Evidensen för de av Socialstyrelsen rekommenderade behandlingarna är alldeles för svag, menar de. Det framkommer också att Socialstyrelsen stödjer sig i flera fall på andra studier med så kallade "tvättade" kontrollgrupper. Det innebär att man genom att rigga undersökningarna så att placeboeffekter tas bort. Det är för mig obegripligt hur Socialstyrelsen kan försvara att man bedömer effekten av behandlingar utifrån sådana studier med argumentet: "En sådan studiedesign har tvärtom gjorts för att

förstärka skillnader mellan aktivt preparat och placebo. Tonåringar har mycket hög placeborespons, och det är svårt att få fram de skillnader som finns mellan aktiv behandling och placebo" (<http://www.lakartidningen.se/engine.php?articleId=15378>). Dessutom påpekar Högberg et al att man ignorerat den välkända effekten av SSRI att den ofta ökar suicidalt tankeinhåll i början av behandlingen, särskilt bland ungdomar. Dagens vetenskapliga diskussion stödjer det intryck som mina erfarenheter som konsult i flera barn- och ungdomspsykiatriska team ger: Dagens metoder för depressionsbehandling är otillräckliga. Nya kompletterande behandlingar behöver utvecklas.

I det sammanhanget blir det alltså av stort intresse att söka efter nya bättre metoder och att testa dem noggrant.

En sådan metod som jag här ska försöka presentera heter Anknytningsbaserad familjeterapi. Det är en manualiserad behandling utvecklad vid Childrens hospital i Philadelphia och utprövad i flera undersökningar. Den har utvecklats av Guy Diamond och hans medarbetare vid Philadelphia Childrens Hospital, "arvtagare" efter Minuchins Child Guidance Clinic. Kort sagt kan man säga att:

Det är en specifik manualiserad metod riktad mot depression hos unga.

Den bygger på strukturell familjeterapi, framförallt genom att arbeta med iscensättning.

Det är en korttidsmetod, veckovisa samtal under 12 – 16 veckor.

Det är inte en beteendeinriktad metod som försöker bryta depressionen genom att snabbt uppmuntra patienten att normalisera sitt beteende.

Det är inte heller en kognitiv metod som inriktar sig på att korrigera felinlärd tankar.

Det är inte en lösningsfokuserad metod som betonar det positiva. Tvärtom är fokus till en början på de sårbara emotionerna, på övergivenhet och svek.

Kärnan i behandlingen är att först upprätta tillit mellan ungdom och föräldrar.

Utifrån den nya dialogen mellan ungdom och föräldrar går man vidare till att utveckla kompetens och självständighet hos patienten.

Metoden är uppbyggd av olika uppgifter som genomförs i en viss ordning.

Efter ett inledande möte där man skapar ett familjekontrakt går man vidare till att skapa allians och kontrakt med föräldrar och ungdom var för sig. Därpå följer huvuduppgiften - att i gemensamma samtal arbeta igenom anknytningskador för att genom det skapa ny anknytning.

Fördelar med ABFT:

Den bygger på allmänt accepterade utvecklingspsykologiska teorier som är integrerade med praktiken.

Den bygger på familjeterapeutiska metoder som är väl kända.

Den är tidsbegränsad och tydligt manualiserad.

Den har en god forskningsmässig grund – "på väg mot evidensbaserings".

Den riktar sig mot ett väsentligt kliniskt problemområde där behovet av nya metoder är stort.

Genom det familjeterapeutiska formatet ökar möjligheten att få igång och fullfölja behandlingar med patienter som annars antingen aldrig skulle ha kommit till behandling eller som skulle ha dropat ut på ett tidigt stadium.

Det familjeterapeutiska formatet innebär dessutom att behandlingen kan bli såväl intensiv som tidsbegränsad. Om man lyckas få igång en process kan nämligen den fortsätta och fördjupas mellan sessionerna och även efter terapins avslutning.

Svårigheter med ABFT

Det kräver att terapeuten trivs med och klarar av att arbeta på en hög intensitetsnivå. För familjemedlemmarna det är krävande att orka berätta om det man inte har kunnat tala om, att orka lyssna, att ta emot och att bekräfta. Att som terapeut orka hålla dem kvar i denna högsänkning i stället för att låta dem ta till sina vanliga flyktvägar, det är inte heller enkelt. Behandlare som är tränade att bara tala med en person eller som förlitar sig enbart på ett pedagogiskt förhållningssätt kommer inte att gilla metoden.

Ett kliniskt exempel:

Evy 15 år har gått ner i en djup depression. Hon har utsatts för ett sexuellt övergrepp, men fått kritik snarare än stöd från mamman. Omedelbart efter detta reser mamman bort på semester med sin nye pojkvän. Flickan får bo hos mormor. Evy utvecklar en depression och slutar att gå till skolan.

Under det första samtalet, den relationella omdefinieringen (uppgift 1), framkom-

mer det att mamman och flickan var för sig givit upp möjligheten till dialog. Evy sitter tyst medan mamman ger långa beskrivningar till terapeuten om dotterns omöjliga beteende. Så småningom lyckas terapeuten få båda att bekräfta att tilliten är helt borta mellan dem. Utifrån denna relationella beskrivning gör man ett kontrakt om att de ska komma på varsitt individuellt samtal för att få mer information om vad en familjehandling skulle kunna innebära.

Vid ungdomens allianssamtal (uppgift 2) gråter Evy stora delar av tiden. Hon svarar kort och avvärjande på frågor. Hon menar att behandling är meningslös och att hon i alla fall inte kommer att säga någonting. Det enda hon kan tänka sig skulle hjälpa henne är om hon fick ett barn och kunde flytta hemifrån. Mot slutet av samtalet kan hon berätta om en händelse i sexårsåldern när hon blev övergiven av sin mamma. Evy går motvilligt med på att sitta med på ett samtal tillsammans med modern, men hon tänker inte tala med mamman om det som varit svårt för henne.

Mamman menar i sitt allianssamtal (uppgift 3) att det är meningslöst. Hon har redan försökt allt, och för övrigt går det inte att tala med Evy. Mamman har en tendens att skratta när hon talar om de svåraste sakerna, något som gör terapeuten extra bekymrad. Tönen i samtalet förändras när terapeuten frågar mamman om hennes egen anknytningshistoria. Hon berättar då om en svår uppväxt där hon som äldsta barn fick ta hand om en psykiskt sjuk mamma. "Vara förälder har jag försökt lära mig genom att titta på såpoppor på TV" säger hon.

Sedan följer fasen av återanknytning (uppgift 4) i en serie gemensamma samtal. Metoden är här hämtad från

Minuchins iscensättning (enactment). I stället för att låta familjemedlemmarna berätta för terapeuten så låter hon dem tala direkt till varandra. Den brutna dialogen återskapas. Lätt i teorin men svårt i praktiken. Den tysta Evy uppmanas att berätta, den pratsamma mamman att lyssna. De som vänder sig bort från varandra får vända sig mot varandra. Som i all terapi går det stapplande med flera bakslag. När familjen vill undvika eller fokusera på praktisk problemlösning så håller terapeuten kvar dem i de svåra känslorna. Långsamt ser man tendenser till ett nytt lyssnande växa fram.

Därefter går man vidare till att utveckla självständighet och kompetens (uppgift 5) Det är först nu när en ny dialog börjar spira, som man tar upp praktiska frågor. När Evy börjar ana att mamman kanske kan lyssna, först då är hon beredd att lyssna till vad mamman har att säga. Då kan dialogen börja handla om hur mamman kan hjälpa henne att hitta en skola som hon kan tänka sig gå till och liknande frågor.

Jag följde denna behandling via inspelade samtal på en utbildning i Philadelphia för Guy Diamond och Suzanne Levy i Philadelphia nyligen. Det som slog mig mest var att relativt små förändringar i den anknytning man kan observera kan ge stora beteendemässiga förändringar. Den flicka som varit så svårt depriverad reagerar dramatiskt när hon får något aldrig så litet av sin mamma.

Vad säger forskningen?

Det finns två effektstudier med randomiserade kontrollgrupper från Philadelphia, en från 2002 och en från 2009. I den första jämför man med en väntelistegrupp. ABFT visade sig vara klart

överlägset. Den andra studien var inriktad på ungdomar med uttalad suicidal problematik, vilket är extra intressant eftersom för dessa finns få välgjorda studier att tillgå. ABFT jämfördes med förstärkt behandling som vanligt, där både KBT och SSRI kunde ingå. "...patients with severe suicidal thinking were at least four times more likely to have no suicide thinking at the end of the treatment or three months after treatment, than patients treated in the community. Patients in ABFT also showed a more rapid decrease in depression symptoms and were retained in treatment longer than in community care, even with additional supports provided by the study" (<http://www.chop.edu/news/family-therapy-helps-teens-with-suicidal-thoughts.html>) Där förändrades suicid-tankarna signifikant mer i ABFT-gruppen, medan när det gäller depressiva symtom så hade behandlingarna jämförbara effekter. Pravin Israel har gjort en klinisk studie i Stavanger med 20 patienter. Resultaten är "svårt lovande" men ännu ej publicerade (Israel och Diamond 2009).

Sammanfattningsvis bör anknytningsbaserad familjeterapi vara en metod som väl lämpar sig för den svenska kliniska miljön. Basen i anknytnings-teori och systemisk familjeterapi är solid. Forskningsresultaten är lovande men ännu ej tillräckliga för att man ska kunna anse att den är evidensbaserad enligt de hårda kriterierna. Just därför bör vi också försöka utforska den på allvar inom svensk ungdomspsykiatri. Den bör kunna vara ett värdefullt komplement till de just nu rekommenderade individualterapeutiska och kemiska behandlingsmetoderna.

Magnus Ringborg

Faktaruta

Projekt med ABFT i Sverige: Anders Broberg och Ole Hultman i Göteborg arbetar med ett forskningsprojekt där man tänker jämföra en modifierad form av ABFT med KBT som behandling för barn som varit utsatta för trauma. Per Gustafsson i Linköping planlägger en studie kring praktisk implementering av ABFT inom barn och ungdomspsykiatri.

Staffan Lundberg leder en utvecklingsgrupp kring ABFT vid Botkyrka BUP.

Magnus Ringborg leder en utvecklingsgrupp kring ABFT vid Karlstad BUP.

I april kommer en utbildning i ABFT i Göteborg.

Referenser:

<http://www.chop.edu/news/family-therapy-helps-teens-with-suicidal-thoughts.html>

Diamond, G.S., Reis, B., Diamond, G.M.,

Siqueland, L., & Isaacs, L. (2002). Attachment-

based family therapy for depressed adolescents:

A treatment development study. *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry*, 41(10): 1190-1196. PMID: 12364840.

Diamond, G.M., Diamond, G.S., & Hogue, A. (2007). Attachment-based family therapy: Adherence and differentiation. *Journal of Marital and Family Therapy*, 33(2), 177-191. PMID: 17437458.

Diamond, G.S. (2005). Attachment-based family therapy: A case study. In J. Lebow (ed.). *Handbook of Clinical Family Therapy*. John Wiley & Son: New York, 17-41.

Diamond GS, Wintersteen MB, Brown GK, Diamond GM, Gallop R, Shelef K, Levy S (2010) Attachment-based family therapy for adolescents with suicidal ideation: a randomized controlled trial. *J Am Acad Child Adolesc Psychiatry*. 2010 Feb;49(2):122-31.

Israel, Pravin & Diamond, Guy S. (2009)

Tilknytningsbaserad familjeterapi för deprimerad ungdom. *FOKUS på familjen*, vol. 2009, s. 36-52

Göran Högberg, Bo Werner, Marianne Cederblad, Björn Wrangsjö (2010) Riktlinjer för vård av unga med ångest och depression bör revideras, *LÄKARTIDNINGEN* 2010-11-09 <http://www.lakartidningen.se/includes/07printArticle.php?articleId=15377> Socialstyrelsens replik: <http://www.lakartidningen.se/engine.php?articleId=15378>

Kennard B, Silva S, Vitiello B, Curry J, Kratochvil C, Simons A, et al. Remission and residual symptoms after short-term treatment in the treatment of adolescents with depression study (TADS). *J Am Acad Child Adolesc Psychiatry*. 2006;45:1404-11

OU VIVRE OU RACONTER ON N'A PAS LE CHOIX. Leva eller berätta man har inget val. Men hur berättar man när ord och begrepp korrumpas, tagits i anspråk av marknad, media, makt?

Den massutskickade julhälsningen uppifrån innehöll av någon anledning både slagord och rapsodiskt framkastad kritik: "Patientsäkerhet! Delaktighet! Et cetera." "KVÅ-kod-registrering för tvångsvårdade behöver förbättras! Med mera." Hur ska man förstå sådant? Önskan om "en störtskön jul och en läcker nyårshelg!", budskapet att "det riktigt glädjande och inspirerande är att vi kan bli ännu bättre!" och kungörandet att "vi aldrig tidigare, på totalen, haft en så bra" verksamhet (just, den egna) som nu – där blev det för mycket. Vad vi än själv tänkt om sakernas tillstånd – glöm det. Läge för Rilkes ord – "förfä-

rande är var ängel"? Eller kanske, som fröken Stork sa, marsch pannkaka!

Marsch pannkaka rakt in i den maktpologetiska såphistoriens skamvrå, hur som helst, för TV-serien "Pacific" som drog igång i helgerna. Spielberg, Hanks – vem är överraskad? Det är naturligtvis skickligt, dyrt, sentimentalt. Ohederligt. Ett imperium gratulerar sig självt. Så blir det när auktoriserade ärkeänglar är i farten. Och krig som underhållning är kassaskåpsäkert. Analogin mellan kriget mot Japan då och kriget i Irak och Afghanistan nu väcker till minnes andra regimers propagandaapparater. Dagens amerikanska är annorlunda organiserad och så klart proffsig. Men det är inget förmildrande.

Det går att göra begriplig, spännande och moraliskt hållbar TV-serie, också i en av de mest klassiska av genrer – polis & maffia. Det visar den nya tyska "Im Angesicht des Verbrechens" (Ansikte mot ansikte med brottet), regi Dominik Graf. Åtta timmar rak, njutbar berättelse om cigarettsmuggling och trafikficking, om vanliga och mindre vanliga poliser i Berlin, om korruption och heder, interna uppgörelser i den ryska maffian, om komplicerande familjeband över organisationsgränserna. När Lushkin, Sokolov och Mischa sitter och planerar brott på den stökigt och rökigt trivsamma restaurang Odessa berättas det med en råhet och friskhet som i Isaak Babels fantastiska berättelser om vanligt folk, småhandlare och gangsters i det riktiga Odessa, för nu snart 100 år sedan.

Graf får berättelsen att röra sig kattlikt smidigt i alla möjliga miljöer – de svarta pengarnas lyxvillor, bordeller, förhörssrum, caféer, Ukrainas fält och Berlins gator. Det är ledigt, välspelat, snyggt, lagom realistiskt, lagom desillusionerat, lagom hoppfullt. För den som kan avstå från läskigt grafiskt våld, orkar med relationsfrågor och uppskattar intelligent underhållning är "Im Angesicht des Verbrechens" ett fynd (www.amazon.de). Och man behöver inte behärska gangstertyska – det finns engelska undertexter.

För länge sedan gjorde Jean-Luc Godard filmer både med gangsters, poliser och med krigstema, fast de liknade inte vanliga genrefilmer. "Karabinjärerna" från 1963 är en krigsfilm och en antikrigsfilm men framför allt en anti-krigsfilm-film. Den är rolig också, men dess underhållningsvärde hänger på att man är intresserad av att problematisera hur våra liv berättas och hur våra tankar tänks åt oss, i film, reklam, nyhetsprogram, i styrdokument, också i vissa julhälsningar.

Det är inget nytt. I den berömda skildringen av slaget vid Waterloo i början av romanen står han där, undrande. Hade det han sett va-

KONFERENS OM

Familjeforskning

& Praktisk tillämpning

13-14 SEPTEMBER 2011

LUNDS UNIVERSITET HAR GLÄDJEN ATT inbjuda er som arbetar med barn & familjebehandling till konferens. Under två dagar kommer föreläsare att berätta om det aktuella forskningsläget och hur det praktiskt kan användas i det dagliga arbetet ute på fältet.

Plenarföreläsare:

PhD. Michael Robbins The Unique Contributions of Common Factors in Family Therapy

Dr Stephen Scott How to improve parenting in order to enhance child treatment outcomes.

Prof. Håkan Stattin Första resultaten från den nationella jämförelsen av föräldrautbildningar

Prof. Willy-Tore Mørch Hva virker i foreldretrening, eksemplifisert ved DUA

Prof. Terje Ogden Evidensbasert behandling i ett nordiskt perspektiv

INOM
AKADEMIN

Socialhögskolan &
Institutionen för psykologi

LUNDS
UNIVERSITET

Fullständigt program samt anmälan på www.familjeforskning.se
13-14 September 2011 Lunds Universitet Pris 1600,- ex moms.

Im Angesicht des Verbrechens

rit ett fältslag? Hade det här varit slaget vid Waterloo? Vad Fabrice, huvudpersonen i Stendhals "Kartusianklostret i Parma" (från 1838), än upplever mäter han det mot dikter eller romaner han läst. Som att han inte kan vara säker på sin upplevelse om den inte redan formulerats av någon annan. Är hans handlingar hans egna eller följer de en mall?

Godards senaste, "Film Socialisme", finns nu på DVD (www.amazon.fr). Den lär inte gå upp på bio i Sverige. Den är svårbegriplig och saknar i stort sett vanliga underhållande inslag. Här finns avklarade vackra bilder i HD av hav, ansikten, en bensinstation, men också blurriga mobiltelefonfilmade sekvenser och, som ofta hos Godard, filmcitat (Rossellini, Eisenstein, John Ford). Första delen av filmen visar scener från ett lyxkryssningsfartyg på Medelhavet mot en fond av texter som kretsar kring Europas historia, friheten, globaliserad kapitalism, imperialism. Sedan möter vi en familj på en fransk bensinstation. Ett TV-teams försök att filma ett den 4 augusti varje år återkommande familjeråd innehåller någon sorts reflektioner över demokrati och jämlikhet, med en djupstruktur tillbaka till 1789. Slutligen ett collage-liknande avsnitt från platser där den västerländska kulturen fötts eller slagits i spillror – Egypten, antikens Grekland, det spanska inbördeskrigets Barcelona, Palestina. Odessa, också här, med trappan från "Pansarkryssaren Potemkin", nu mycket långt efter revolutionen.

"Demokratin och tragedin vigdes i Aten. Ett enda barn – inbördeskriget." Så kan det låta när Godard formulerar, eller citerar, i en ström av ord som är nästan omöjliga att följa (om man inte är bra på franska) och ofta helt enkelt omöjliga (om man nu inte kan ryska och arabiska). Fullt av oredovisade citat: Hannah Arendt, Joseph Conrad, Malraux, Walter Benjamin, Sartre (filmens texter finns tack och lov utgivna i bokform). "Film Socialisme" liknar överlastad konceptkonst i långfilmsformat. Ska man få utbyte av filmen måste man, om man inte är van vid den sene Godards stil, se den om och

om igen. Låta det pretentiösa nötas ner. Vänja sig vid bristen på ordinarie berättelselogik.

Och varför skulle man då göra det? Tja – varför över huvudet taget ägna sig åt annat än resebyråbroschyrer, söndagsbilagor och redan färdigkonsumerade upplevelser? Alltså kan man välja att utvärda, och avnjuta, "Film Socialisme". Det svåra ligger i att se utan invanda tolkningsmönster, fritt från konventioner av uttänkt betydelse. Som att lyssna till sitt eget språk som om det var första gången. Det går naturligtvis inte, men det går att försöka. Och om det är i kraft av formen, konventionen vi för det mesta kan säga något begripligt är det ändå riktigt att säga att den begripligheten i samma ögonblick riskerar beröva oss den omedelbara upplevelsen. På en annan nivå handlar det på samma gång om vem som har makten över hur våra liv berättas, hur de omständigheter vi lever i benämns. Vad menar företagsledare, politiker, chefer när de säger kvalitet, evidens, transparens? Hur förhåller det sig till vad du menar med samma ord?

Det finns ett lamadjur på bensinstationen. Jag har ingen aning om varför. Men åsnan som också finns där får mig att tänka på "Au hasard, Balthazar", Bressons film om en åsnas liv och död (för övrigt en film med personlig betydelse för Godard). Om ett liv som inte kan beskrivas i ord, lidande som inte kan rättfärdigas av ord. Gripande bortom ord. I mittpartiet av "Film Socialisme", om familjen på bensinstationen, finns en sekvens med pappan och dottern, som, sovande eller vilande, bara är i varandras närhet. Tills de vaknar och orden kommer emellan dem. Som hos Rilke är människorna i Godards filmer inte alldeles hemma i den uttydda världen. Som hos Marx finns krafter i vars intresse det ligger att vissa uttydningar dominerar och andra diskvalificeras. Så här formulerar Godard i "Film Socialisme" en sorts ställningstagande: Quand la loi n'est pas juste, la justice passe avant la loi. När lagen inte är rättfärdig går rättfärdigheten före lagen.

Göran Nordström

rötter & vingar

låt historien inspirera framtiden!

Välkommen till 9:e
nordiska kongressen i familjeterapi

Visby 17-20 augusti 2011

sfft

Internet: nordisk2011.sfft.se

Nu söker vi vingarna!

Prövar du något nytt i ditt jobb?
Är din uppsats eller forskning intressant?
Dela med dig på Gotland i augusti!

Abstracts sändas in senast 1. mars 2011. Mer info: nordisk2011.sfft.se

BOF - Barnorienterad familjeterapi och Tejping 2-årig utbildning i Uppsala ht 2011 – vt 2013 Barbro Sjölin-Nilsson

BOF och Tejping används vid behandling och utredning av barn, ungdomar och familjer inom bl a barnpsykiatri och socialtjänst. Dessa arbetsmodeller är influerade av modern utvecklingspsykologi och systemteori. Samspelet är i fokus och BOF-leken ger ett tydligt barnperspektiv i familjearbetet. Centrala begrepp i BOF är samhandling, anknytning och självbild. Genom externalisering i leksamtalet med Tejping stärker vi barns och ungdomars narrativa förmåga och hjälper dem att berätta om svåra teman och traumatiska händelser.

Mer information på www.bof-tejping.com eller via nilsjo.psyk@telia.com

Familjebehandling med Marte Meo i asylsökande familjer

BAKGRUND

Asylsökande familjer med barn som utvecklat uppgivenhetssymtom är inget nytt. Under 90-talet hade vi i Sverige ett ökande antal barn i olika grader av uppgivenhet och en infekterad debatt inom både sjukvårdssystemet och det politiska systemet.

Nu står vi åter i en situation där antalet barn som insjuknar ökar i antal och den vård och rehabilitering barnen och deras familjer erbjuds varierar stort över landet. 2007 – 2008 började Skövdecentrets anställda uppmärksamma att några av centrets vuxna patienter hade barn som insjuknat i hemmet. Liksom i andra fall när man får kännedom om att barn far illa gjordes anmälan till socialtjänsten och i de fall Migrationsverket fanns med, kontaktades även de. Ett par av behandlarna började också besöka en av familjerna i syfte att stödja föräldrarna i sin föräldrafunktion och försöka hjälpa familjen att återupprätta sin kommunikation.

Skövdecentret har sedan våren 2008 behandlat, i samordning med andra aktörer, 6 familjer med barn med olika grader av uppgivenhetssymtom och andra svåra psykiska tillstånd. 2 av de familjerna är helt avslutade och barnen har återgått till en normaliserad tillvaro med skola och fritidsaktiviteter. Samtliga familjer har fått stanna i Sverige med något undantag.

Arbetet startade utifrån Röda Korsets initiativ och har fortsatt som ett samarbetsprojekt mellan BUP, Röda Korset och Migrationsverket, med finansiering från Allmänna Arvsfonden.

TILLSTÅNDET "UPPGIVENHETSSYMTOM"

Det man idag vet om tillståndet, är att det finns vissa gemensamma förutsättningar för att det skall uppträda. Barnet och dess familj har utsatts för traumatiska händelser i hemlandet där barnet uppfattat att det, eller familjemedlemmar är livsfara, kommer att skadas

allvarligt eller dödas. Barnet har också en upplevelse av att föräldrarna inte kan skydda barnet eller sig själva undan farorna. Efter en, ofta i sig, arbetsam flykt, kommer familjen till Sverige där man först söker skydd och stöd, för att senare nekas att stanna och familjen hotas av att återsändas till hemlandet. I det läget kan barnet i ett första stadium reagera med att bli utagerande och svårregerligt och så småningom dra sig tillbaka och bli allt mer passivt. I det andra stadiet har barnet sluta äta eller minskat sitt intag av mat och slutat kommunicera med omvärlden. I det tredje stadiet är barnet okontaktbart och klarar inte hygien eller toalettbesök. Då har barnet oftast både blöjor och sond för näringsintag.

Man vet också att tillståndet inte är ett nytt fenomen, det är inte barn från särskilda länder, det uppträder inte bara i Sverige och det har aldrig kunnat sammankopplas med manipulationer från föräldrar eller visats sig vara förgiftningssymtom. Tillståndet har snarare haft olika benämningar i olika sammanhang och har tagits om hand på olika sätt i olika länder.

Berättelsen nedan följer en pojke och hans familj under två och ett halvt år, från insjuknande till ett påbörjat tillfrisknande.

FAMILJEN 2008

Senvintern 2008 kom en remiss till centret på en drygt 30-årig kvinna som varit asylsökande sedan föregående höst. Hon hade kommit med sin familj från ett område med inre stridigheter och förföljelse av minoriteter. Hon kom tillsammans med sin man, två pojkar i 10 – 12-årsåldern och barnens farmor. Familjen hade svåra upplevelser av övervåld från polis, föräldrarna hade varit fängslade under en period och barnen hade levt gömda med sin farmor tills de alla kunde fly.

Ganska snart i kontakten med kvinnan framkom att den äldste sonen Ivan,

redan under flykten börjat dra sig undan och reagera med rädsla och ångest. Han kunde bland annat kissa på sig när han såg uniformerad personal vid gränsen. Efter ankomsten till Sverige och placeringen på flyktingförläggningen förvärrades pojkens symtom, han drog sig undan allt mer, satt eller låg mest under köksbordet och kommunicerade allt mindre med familjen. Familjen upplevde att han istället började hallucinera, samtalade med sin morfar som vid den tidpunkten var kvar i hemlandet, höll armarna tryckta mot bröstet och höll fast sin "hundvalp" som blivit skjuten och dödad av polisen i hemlandet. Han började också vägra mat och blev allt mer frånvarande. Föräldrarna sökte hjälp för sin son på den intelligande ortens BUP-mottagning och upplevde att väntan innan de fick någon kontakt var väldigt lång. Så småningom gjordes ett hembesök från kliniken då man bedömde att pojken led av traumaskador och att det inte fanns något direkt att göra. Han var inte uttorkad och behövde inte läggas in.

Under tiden fungerade lillebror Mika bra på alla sätt. Han började skolan, fick kamrater, spelade fotboll och lärde sig svenska snabbt.

Ivan försämrades under våren. Svårigheterna att få i honom vätska och mat ökade och situationen blev allt besvärligare i hemmet. Samtliga mädde mycket dåligt både av osäkerhet och väntan, av rädsla för att förlora sitt barn in i svår sjukdom och man led också av egna sviter efter de traumatiska händelserna i hemlandet.

Mot sommaren skar Ivan sig i ansiktet med rakblad och blev inlagd på BUP-kliniken tillsammans med sin mamma. I samband med detta samlades till ett nätverksmöte med samtliga inblandade och familjen erbjöds en plats på ett familjebehandlingshem. De accepterade och var glada att få hjälp med vardagen och den sjuke sonen. Placeringen blev

dock en besvikelse för familjen och man kände sig indragna i ett system av tvång och att man från personalen såg på föräldrarna som dåliga för sina barn.

Utifrån det sammanhanget startade Marte Meo-arbete med sonen Ivan och familjen runt omkring. Marte meo med filmning i familjen pågick mellan juni 2009 – december 2009. Då avslutades filmarbetet och Marte meo-inriktningen fortsatte utan film.

START PÅ ARBETET

Ivan låg på sin säng, bortvänd och med händerna slutna kring varandra. Ögonen var slutna. Han kommunicerade endast viskande med sin "hundvalp" som han höll fast i famnen.

Familjen drog sig allt längre ifrån Ivan, såg till att han var ren, fick mat genom sonden etc men tystnaden spreds kring honom. Det blev svårt att närma sig honom med samtal eller att tala med varandra intill honom med normal röststyrka. Mamma uttryckte sin förtvivlan, kände sig avvisad och tyckte sig förstå att pojken var bortom möjligheter att höra henne. Han rörde sig inte, verkade inte höra, så varför tala till honom? Även personalen hade svårt att tala direkt till Ivan. När han skulle duschas eller kläs för att tas ut i rullstol på en promenad tog man tag i honom och klädde honom utan ord. Allt gick också i ett snabbt tempo.

Vid det första mötestillfället träffades vi tillsammans med föräldrar och personal. Jag presenterade Marte meo-metoden och gick igenom hur symtom på trauma kan se ut.

Vid det första filmtillfället satt mamma Irina vid sonens sida med handen på hans axel, hon instruerades att tala till honom, berätta vad vi gjorde, vem jag var och vad som skulle ske sedan. När mamma lyfter av sin hand från pojken gör han en liten krångande rörelse bakåt. Det blev starten för att titta efter initiativ hos honom och tecken på att han faktiskt kunde uppfatta Irinas närvaro.

Vi fortsatte sedan att i sekvenser studera Ivans små tecken på reaktion, som att hans andhämtning blev kraftigare,

han var lite rörligare i sängen, antydning till samarbetsrörelser vid påklädning och avvärjande rörelser när någon rörde hans händer eller armar.

FILM 1 – TEXT TILL FILMSEKVENSERNA

Ivan är en pojke som nu har svaga initiativ.

Han visar med små medel att han reagerar på yttre kontakt och tal och söker sig närmare Irina när hon sitter intill honom.

Han behöver få ord för sig själv, den som sitter intill honom, vad som sker och vad som kommer att ske.

Allt Ivan uppvisar eller gör, litet som stort, kan ses som initiativ som vi behöver uppmärksamma, bekräfta och benämna och därmed tydliggöra honom och stödja honom att bli mer tydlig.

FÖRSLAG:

I kontakt med Ivan, benämna dig själv, honom och situationen. Till exempel, "nu Ivan kommer jag och tar dig under armarna för att lyfta dig över till sängen".

Även när ni bara befinner er i samma rum som Ivan kan han trianguleras in i sammanhanget genom att man benämner det som händer, t ex: Ivan, vi sitter här intill dig och pratar om hur vi ska göra med....

FILM 2

Benämningarna har ökat men tempot är för högt. Ivan gör tydliga avvärjande rörelser. Sjunker ned ytterligare i jackans halsringning när han förflyttats från sängen och till rullstolen.

ÅTERGIVNINGEN

Ivan uppvisar att han stängt av yttervärlden, han har ett lågt tempo och verkar behöva att vi andra håller ett tempo som passar honom i kommunikationen och i aktiviteter.

När Ivan talar utifrån sin egen värld, det vill säga om hunden eller liknande, möt honom i det, tala om hunden först och led sedan ut det du talar till honom om till den yttre världen – det som sker.

Hösten 2008 fick familjen avslag på sin asylansökan och Ivans yngre bror

insjuknade akut i ett psykosliknande tillstånd med paranoida inslag. Familjen var nu mycket belastad med tanke på hotet om återvändande, hög stress och två svårt sjuka barn. Man hade också svårt att hitta samordning med behandlingshemmets personal och personal på sjukhuset. Familjen kände sig ifrågasatt och fråntagen sina möjligheter till bestämmande över hur deras barn skulle mötas.

DET FORTSATT FILMARBETET

De fortsatta filmsekvenserna fokuserade på Ivans små initiativ och hans tänkbara svar på kontaktförsök ifrån föräldrarna. Effekten av arbetet blev framför allt att närheten mellan mor och barn kunde upprätthållas trots att Ivan kunde uppfattas som avvisande och att det inte gick att se några snabba resultat av kontaktförsöken.

Arbetet med Ivan och hans familj pågick först fram till sommaren 2009 då familjen flyttade från behandlingshemmet till en egen lägenhet. Då startade insatser av Charlotta, Röda Korsets sjukgymnast, med Ivan, i syfte att aktivera och hålla cirkulationen igång i muskler och leder och stimulera hjärnans aktivitet. Ett samarbete startade också med kommunens hemtjänst, hemsjukvård och arbetsterapi.

Marte meo-arbetet såg i stort sett ut som tidigare, mamma Irina kom in i Ivans rum, satte sig intill honom, masserade honom med piggbollar, talade till honom och tog vänligt i honom. Under tiden kunde vi iaktta hur hans andhämtning blev djupare och tyngre, någon gång tyckte vi oss se att han höll ögonen halvöppna ett litet tag. Under återgivningarna kunde vi se små tecken på svar i Ivans rörelsemönster, återgivningar som var både ansträngande, rörande och upprörande för föräldrarna.

Under sommaren förvärrades broderns symtom och han lades in på sjukhus under en period tillsammans med sin pappa. Under den turbulenta tiden var mitt arbete mestadels inriktat på att stödja föräldrarna och ta emot och härbärgera deras förtvivlan och känsla av maktlöshet. Ivans lillebror skrevs hem

från sjukhuset i augusti och hans tillstånd förbättrades något. Senare samma höst 2009 får familjen permanent uppehållstillstånd, alla utom farmor som fortfarande är utvisningshotad.

Vintern 2009 avslutades filmarbetet men Marte meo-inriktningen i bemötandet av alla familjemedlemmar fortsatte. Elisabeth, verksamhetschef och psykolog, startade psykoterapi i hemmet med Ivans lillebror som var kraftigt paranoid, ibland aggressiv och hallucinerande. Vi var då tre behandlare som besökte familjen så gott som varje vecka. Det gjorde att samordningen oss emellan blev avgörande för arbetet, att bemöta familjen efter samma förhållningssätt, svara på familjens frågor och möta deras förtvivlan utifrån ungefär samma sätt. Marte Meo-principerna blir viktiga – att invänta familjens initiativ, fånga upp dem, bekräfta dem, utvidga sammanhanget och se till att dialogen mellan dem upprätthölls och dialogen mellan oss och dem. Vi tränades också i att avvakta med egna förslag, härbärgera känslor och stå för en visst hopp om positiv förändring. Ett aktivt men lugnt och hållande förhållningssätt.

RESULTAT

Under 2010 har båda barnen börjat tillfriskna och familjen återhämtar sig. Lillebror Mika går snabbast framåt. Under våren blev han lugnare, började kommunicera utåt, släppte sina inre demoner och tillät Elisabeth att komma in i rummet och sitta intill honom. Under sommaren blev han allt mer tillgänglig och tog promenader ute med sin far. Vid skolstarten började han i en liten grupp med fadern närvarande och efter ett par veckor kunde pappa stanna hemma. Idag går han full tid i skolan, har kamrater och har börjat spela fotboll på fritiden.

IVAN

Vid årsskiftet 2009 – 2010 började Ivan svälja vätska igen och glädjen var stor i familjen. Han fortsatte sedan att ta emot mos och puréer och under våren togs sonden bort. I träningen med sjukgymnasten har han blivit allt stadigare i kroppen och han har gått från

att hjälpas till sittande i sängen till sittande på sängkanten och sedan i fätölj. Den fysiska träningen av Ivan har gett föräldrarna en uppgift som även den stärkt relationen mellan honom och föräldrarna. De fick en konkret uppgift att utföra som gav märkbara resultat. Under hösten har träningen fokuserat på stabilitet i kroppen och även till att stå och gå, först med mycket stöd och nyligen lite på egen hand. Ivan återtar långsamt sina funktioner och de verkar återvända i den ordningen som han förlorade dem under sitt insjuknande. Han fäster ännu inte blicken i någon annan, har inte börjat tala, men kan svara med små skakningar på huvudet för nej och små nickningar för ja.

Insatserna i familjen har minskat. Kommunens insatser avslutades redan under sommaren 2010, lillebror har inga insatser alls just nu, mammans och pappas enskilda samtal är avslutade. Mitt och Charlottas arbete kring Ivan och föräldrarna fortsätter, men i lite mindre omfattning. Föräldrarna har återgått till svenskastudier och praktik och från att ha upplevt i det närmaste totalt kaos, är familjen nu i ett lugnt och i stora delar normaliserat sammanhang. Ingen tvivlar längre på att båda pojkar ska bli helt återställda.

Faktaruta

Röda Korsets behandlingscenter för krigsskadade och torterade. Över landet finns idag 5 behandlingscenter som tar emot krigsskadade och torterade patienter. Skövdecentret har 9 anställda varav 6 psykoterapeuter/psykologer, sjukgymnast, socionom och sekreterare/assistent, några på deltid. Man erbjuder i första hand samtalsterapi med olika inriktning, sjukgymnastik och i liten omfattning bildterapi i grupp. Sedan snart tre år tillbaka även familjediagnostik och familjeterapi, framför allt i asylsökande familjer med svårt sjuka barn.

Projektet ”Samverkan kring asylsökande barnfamiljer”

Finansiär: Allmänna Arvsfonden.

Projektets delar:

Samverkansformer – ansvarsområden – vårdplanering

Prevention

Diagnostik

Behandling

Kunskapsdelning

kunskapsspridning

SAMMANFATTNING

När vi på centret sammanfattar vårt arbetssätt i den här och i andra familjer ser vi stora likheter med andras erfarenheter. Det som verkar vara grundläggande är bland annat att undvika alla former av tvång, både vad gäller barnen och föräldrarna. Familjerna har ofta upplevt de grävsta formerna av tvång redan före ankomsten till Sverige och svenska vårdgivares, ofta välmenande tvångsåtgärder, kan trigga tidigare trauma.

Att upprätthålla kommunikationen, att ansvar för att dialogen upprätthålls och att föräldrarna får möjlighet att känna sig förstådda och räknade med.

Att hela tiden stå för hopp, tålmod och uthållighet och härbärgerande i en process som många gånger kan vara outhärdlig för familjen.

Att ha Marte Meo-principerna i bakhuvudet ger en stadga för det egna arbetet.

Det beskrivna arbetet och familjen är inte helt representativt för resten av projektet. Barnen har i det här fallet utvecklat flera psykiska symtom och samarbetet med de övriga vårdgivarna har senare utvecklats mer. (Familjemedlemmarnas namn har också bytts ut.)

Rosanne Macke-Alström är Leg. Psykoterapeut med familjeterapiinriktning, Marte meo-terapeut och handledare,

MÄN SOM SLÅR KVINNOR
FÖRFATTARE: LARS-ÅKE KASTLING
FÖRLAG: THEMIS 2010
WWW.THEMISFORLAG.SE

”Jag är helt ansvarig för mina handlingar mot min son och kan inte nog be honom om ursäkt för det jag gjort honom. Det tog slut då när han var fem år och sedan dess har jag inte burit hand mot honom men i dag när han är vuxen, kommer han ihåg det, precis som jag har mina känslor och upplevelser av det våld jag utsatts för.”

Så skriver Lars-Åke Kastling i förordet till sin bok om våld i nära relationer. Ett våld som är dokumenterat stort och orsakar enorma lidanden och kostar oerhörda summor. Han sätter fingret på mannens ömma punkter där bristen på affektmedvetande är central. Lars-Åke Kastling tar avstamp i Shakespeares Othello för att göra våldet begripligt. Han lotsar läsaren genom de olika ingredienserna som krävs för att utlösa våld.

Boken är mycket läsvärd för alla som arbetar med familjer eller bara vill veta mer om manliga känslor, eller brist på känslor. Köp, låna, läs!

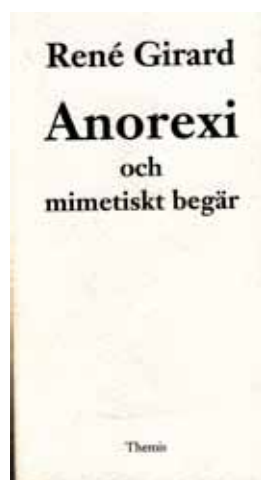
Mårten af Ekenstam

ATT MÖTA SITT BARN – OCH SIG SJÄLV
FÖRFATTARE: INGEGERD GAVELIN
FÖRLAG: NORDSTEDTS 2010

Ingegerd Gavelin är socionom och har arbetat med föräldrarådgivning under många år, för många också känd för att hon svarat på föräldrafrågor i Dagens Nyheter. I den här boken delar hon med sig av sin erfarenhet och kunskap kring barn och föräldraskap. Ingegerd tar utgångspunkt i relationen, att våga vara närvarande och bjuda på sig själv i mötet med sitt barn och att ha tillit till barnets kompetens och vilja till utveckling. Boken innehåller många typiska exempel man står inför som förälder och till dem utvecklar författaren sina tankar om hur man kan förstå det som händer, med ens barn och med en själv, och hur man kan handla därefter. Det handlar om att som förälder öka sin lyhördhet och visa sitt intresse, det ger barnet möjlighet att utveckla och formulera sin person. Ingegerd Gavelin bjuder inte på några snabba knep utan snarare uppmanar att via relationen lära känna sitt barn och samtidigt sig själv bättre och på sätt öka möjligheten att ta itu med vardagskrånglet tillsammans. En bok för föräldrar men också ett bra resonemang kring föräldraskap som man kan ha nytta av i sin professionella roll när man möter föräldrar.

Anita Blom af Ekenstam

ANOREXI OCH MIMETISKT BEGÄR
FÖRFATTARE: RENÉ GIRARD, ÖVERSÄTTNING GUNILLA VON MALMBORG
FÖRLAG: THEMIS 2010

Aldrig har så många i vårt land varit överviktiga och samtidigt har aldrig så många drabbats av självsvalt så kallad anorexi. Anorexi och mimetiskt begär handlar om anorexi och dess orsaker enligt litteraturvetaren, historikern och filosofen René Girard. Han vill flytta fokus från familjen som orsak och istället

peka på betydelsen av det sociala och kulturella sammanhang vi lever i. René Girard talar om mimetiskt begär, att vi människor härmar. I det här fallet leder imiterande av de slanka idealbilder som framförs i media, filmer och mode till en kollektiv process, en allmän tävlan där den som är smalaste vinner. Det handlar om att försaka och det krävs en enorm kraft

för att kunna stå emot behov och hunger om man vill vinna, några blir besatta. Vi lever i en tid där i stort sett alla är konstant upptagna av idén att vilja bli smalare. René driver tesen att det är samhällsidealen som är grunden till anorexi och/eller bulleml. Vi möter motsägelsefulla bilder, njutning kopplad till mat i till exempel matlagningsprogram lyfts fram samtidigt översköjls vi av tips på hur man kan gå ner i vikt med olika metoder. Några begrepp René Girard uppehåller sig vid är, offerrollen och kampen om den, och rivalitet.

Första delen av boken är skriven av författaren och litteraturkritikern Anders Olsson. Han väljer bland annat att se på Girards idéer i ljuset av klassiska verk inom konst, litteratur och teater.

Kanske lever vi i ett samhälle där vi börjar sakna högre värden, där konsumtionen och ytan tagit plats i första rummet.

Anita Blom af Ekenstam

SAMTAL KRING HANDLEDNING – ERFARENHETER OCH REFLEKTIONER

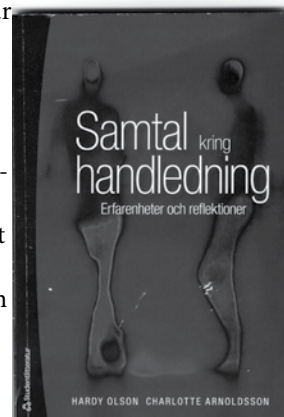
FÖRFATTARE: HARDY OLSON CHARLOTTE ARNOLDSSON
FÖRLAG: STUDENTLITTERATUR 2010

Vad är handledning egentligen och hur funderar en handledare om sin uppgift och hur tänker den handledde? Det är spännande att följa bokens samtal mellan handledaren Hardy Olson och den handledde Charlotte Arnoldsson kring dessa frågor. Det är också ett möte mellan Hardys långa erfarenhet och teoretiska kunskaper och Charlottes position som ny i socionomrollen och i handledningssituationen. Charlottes frågor leder till att Hardy utvecklar sina teoretiska resonemang vilket gör boken

till en lärobok i systemiskt interaktionistiskt tänkande kring handledning och förändringsarbete. Samtalet dem emellan kommer in på upplägg, struktur, sammanhangsmarkering, kontrakt, regler, människosyn, problemlösning, uppdrag, etik, skillnader mellan handledning, terapi och coaching och många andra aspekter av mänskliga möten. Den andra sidan är att höra Charlottes reflektioner och svar på Hardys frågor. Hur tänker hon om vad handledningen ska ge och om ansvaret för hur det blir, vad är användbart och vad är inte hjälpsamt.

Bokens form är ett intressant grepp för att fånga reflektion och teori kring handledning och en unik möjlighet att få ta del av det mellanrum där idéerna möts och kan generera ny erfarenhet. En bok som kan vara intressant både för den som verkar som handledare och den som tar emot handledning i sitt arbete.

Anita Blom af Ekenstam

Utveckling av individ och familj

WRANGSJÖ, BJÖRN

Förändrande familjesamtal

En handbok för familjelotsar

Här beskrivs en samtalsmetod där man steg för steg mobiliserar en familj till att gemensamt gripa sig an problem som man tampas med. Den innehåller exempel på svårigheter man kan råka in i och tips på hur man löser dem.

Andra upplagan
121 s | 2010 | Art.nr 34040 | ISBN 9789144071671

WRANGSJÖ, BJÖRN

Familjens livscykel

Familjens livscykel fungerar som en modell för att förklara och förstå förändring och utveckling av individer och familjer. Den bygger på kunskap som utvecklats inom traditionell systemteori och familjeterapi.

165 s | 2009 | Art.nr 34039 | ISBN 9789186381004

Kommande

HERTZ, SÖREN

Barn- och ungdomspsykiatri

Nya perspektiv och oanade möjligheter

Här beskrivs det barn- och ungdomspsykiatriska kunskapsfältet ur ett systemiskt perspektiv. Ett centralt tema är de oanade möjligheter för utveckling som finns hos varje barn vi möter. Boken utgår från ett systemiskt tänkande som lägger stor vikt vid att se saker i ett biopsykosocialt helhetsperspektiv. Den beskriver också hur modern hjärnforskning, utvecklingspsykologi och salutogen forskning befruktar modern barn- och ungdomspsykiatri.

Art.nr 34191 | ISBN 9789144071367

22-24 september 2010

Kongresskommentar från Umeå

EFTER FJOLÅRETS FÖRHOPPNINGSFULLA kongress i Tällberg, ”på spaning efter familjeterapin”, var mina förväntningar inte så höga inför 2010 års sfft-kongress i Umeå. Stjärnplåstret, irländska Imelda McCarthy, hade lämnat återbud på grund av sjukdom, vilket jag i och för sig inte sörjde. I mina ögon sysslar hon och hennes kollegor med terapi/konsultation som är mer fokuserad på individer och dyader än på familjesystem, och jag har aldrig riktigt förstått vad de har på familjeterapikongresser att göra. De passar bättre på de narrativa kongresser som Michael White föredrog att arrangera, i stället för att åka på familjeterapikongresser.

Även den tilltänkte efterträdaren, kanadensaren Stephen Madigan, hade lämnat återbud i sista stund, och jag avundades inte arrangörerna. Tvärt om är jag full av beundran för deras förmåga att, trots sena återbud, ändå genomföra en kongress som uppskattades av de c:a 150 deltagarna.

Den första kongressmorgonen inledes av Generationskören, ett järngäng av gubbar och käringar i pensionsåldern, som på fritiden roar sig med att sjunga i kör. Men det är inga vanliga körsånger, utan repertoaren består utslutande av ROCK! Efter Joan Jetts ”I Love Rock n’roll” vräkte de på med Jerry Williams ”I Can Jive” och the Whos ”My Generation” med en personlig tolkning av Roger Daltreys stamning. Generationsperspektivet komrades perfekt av ett band musikskoleelever, och eftersom familjeterapin och rockmusiken är jämnåriga, födda i en långsam grossess som förlöstes för 56 år sedan, så är det svårt att tänka sig en bättre öppning på en svensk familjeterapikongress.

Resten av den första dagen fylldes jag av ett tilltagande missnöje. Inte så att föreläsarna var ointressanta, tvärtom bjöd de på många små guldkorn. Men de 45 minuter som var avsatta för var och en räckte inte ens till för att de skulle hinna berätta allt de ville, och än mindre fanns det tid att ställa några frågor kring

de tankar som anförandena hade väckt. Visserligen erbjöd alla generöst sina e-post-adresser för frågor i efterhand, men det blir inte samma sak som en öppen dialog.

En mer ideologisk missnöjesbotten var en nästan fullständig frånvaro av familjeperspektiv utöver individ och dyadnivåerna. Ett av de få undantagen var när Anita Blom af Ekenstam i en bisats nämnde Monica Hedenbros forskning om triadisk anknytning, utan att gå in på hur hon och hennes kollegor i Täby använder sig av dessa viktiga triangulära processer i sitt arbete ”att bli förälder inifrån”.

Ett annat projekt som bygger på ”det sunda föräldraskapet” är Theraplay. Som hörs är det en modell som importerats från USA, och en grupp i Umeå har översatt modellen till svenska. När Anna-Rosa Perris och Britta Sundberg redovisade teorin kring arbetet, lät den förvillande lik Marte meo, utom när de berättade att en terapeut ibland kan agera lekpartner i stället för en förälder. Men när de visade ett videoband fanns det inte längre så många likheter kvar, förutom att man arbetar med videospelningar. Visst är det intressant att liknande teorier kan tillämpas på så diametralt skilda sätt?

Gemensamt för båda föräldraprojekten verkar dock vara att man fastnar på den dyadiska nivån, och inte arbetar på triadiska eller ännu högre systemnivåer, och min avsaknad av systemperspektiv växte sig allt starkare under dagen.

Eftersom det är förmågan att tänka (och agera) på olika ecosystemiska nivåer (triader, funktionella subsystem, utvidgat familjesystem, sociala och professionella nätverk, etnicitet, kulturtillhörighet...) som gör en kvalitativ skillnad på terapeuter som är familje- och systemorienterade och sådana som fastnat på individ- och dyadnivåerna, så kändes avsaknaden av systemperspektiv oerhört stark, även om Björn Wrangsjö, i sitt anförande om familjens livscykel, inkluderade fler systemnivåer, dock utan

att särskilt markera att dessa livsprocesser berör fler nivåer än individer och dyader.

Kongressens sista programpunkt var ett samtal där Marianne Borgengren intervjuade Gustaf Berglund och Erik Abrahamsson utifrån deras arbete med böckerna ”Skapande konversationer” och ”Psykoterpans förnyare”. En av hennes första frågor var vad de fått med sig från sina intervjuer av de stora förgrundsgestalterna. Det kändes oerhört befriande när Gustaf svarade att han inte ville ge något politiskt korrekt svar, utan insåg att det var dags att damma av flera av de ”gamla giganterna”. Ännu ett exempel på att behovet av integrativ familjeterapi växer sig allt starkare, i dessa tider när Socialstyrelsens och universitetens evidenssunami hotar att ödelägga den familjeterapikompetens som byggts upp i över ett halvsekel. Och Gustaf förstärkte integrationstanken med Martin Soldtvedts BOF-triangel – i form av överlappande ”ballonger” som, förutom de methodspecifika hörnen, till största delen består av en integrativ allmänning.

Spaningen efter familjeterapin, som påbörjades i Tällberg, är långt ifrån färdig! Snarare är den i sin linda, och vi måste värna om att inte låta systemteorins kärna krympa ned till individ- och dyadnivåerna, där familjeterapin befann sig på 1950-talet.

För att hitta familjeterapin igen behöver vi överge den konstruktionistiska myten om att cybernetik av andra ordningen innebar ett paradigmskifte för 30 år sedan, som inte bara ogiltigförklarade all gammal vetenskap och beprövad erfarenhet, utan som i princip omöjliggjorde påverkan över huvud taget, och i synnerhet då familjeterapi.

Det är hög tid att följa den danska psykologen Ville Laursens uppmaning i ”Fokus på familien” 2007 #1, att anhängare av systemisk konstruktionism måste erkänna, och hitta tillbaka till, våra gemensamma systemiska rötter. Vi behöver, utifrån olika inriktningar, samarbeta för att ha en chans att överleva

Bravo Västerbotten!

FAMILJETERAPIFÖRENINGEN i

Västerbotten förtjänar mycket beröm för sitt arrangemang av kongressen i Umeå 22-24 september 2010.

Temat "Familjeterapi i ett livsperspektiv" genomsyrade kongressens alla delar, från inramning till innehåll. Exempel på detta är mottagandet i Ungdomens Hus, underhållning av Generationskören samt givetvis de väl utvalda föreläsningarna och seminarierna.

Familjearbetet kan skilja sig mycket åt till metod och utförande men har ofta samma mål. En reflektion från kongressen var att Jesper Juuls tankar om barn och deras behov är slående lika grunderna i det manualbaserade föräldraprogrammet Komet.

Familjearbetet kan ta sig många uttryck och sker inte bara i terapirummet. På kongressen fick vi ta del av flera goda exempel i olika inriktningar och program. Här kan till exempel nämnas arbetet med "Livets träd" i Sundbyberg, "Att bli förälder inifrån" i Täby och PREP-kurserna i Mora.

En av kongressens höjdpunkter tyckte vi var Björn Wrangsjös föreläsning om familjens livscykel. Det var uppfriskande att höra om familjen och dess liv som normalitet och inte som mottagare av behandling och terapi.

Björn Wrangsjö beskrev familjens liv som en fortgående reglering av medlemmarnas avstånd och närhet. Det är

självkänt närmare mellan föräldrar och barn när barnen är små än när de är stora och flygfärdiga. Relationer i en familj finns inte bara mellan föräldrar och barn utan också mellan syskon samt släktingar i olika generationer. Avstånd och närhet mellan alla inbördes relationer förändras över tid och Björn klädde de olika epokerna av livscykeln i bilder med hög igenkänningsfaktor.

Slutklämmen att arvsvisten kan ses som en sista reglering av avstånd och rättvisa blev till en början lite hisnande – men javisst, så kan det absolut vara.

Familjeresursenheten Lidingö

KBT-hysterin, en uppmaning som jag förstärkte i en artikel i nr 2, 2009.

När jag i Tällberg 2010 framförde min tanke om den tredje generationens cybernetik, där interaktionistiska och konstruktivistiska teorier och verktyg integreras, så som Salvador Minuchin har gjort i alla år, så fick jag många uppskattande kommentarer från kongressdeltagare. Även Magnus Ringborg har framfört liknande synpunkter vid kongressen i Bergen 2008. Men jag har ännu inte sett någon artikel som har hakat på integrationstanken, utöver mina egna.

I avvaktan på att fler skall börja skriva om den tredje generationens cybernetik, så får kongresserna betraktas som de viktigaste fora vi har för att framföra ecosystemiska tankar på olika nivåer. Vi måste hålla den familjeterapeutiska fanan högt, speciellt i snålblåst och motvind!

Aven om vi familjeterapeuter kanske måste övervintra några år, som Erik Abrahamsson spådde, när Marianne Borgengren fick tid över att ställa framtidsfrågan, så gäller säkert det gamla ordspråket fortfarande: "Enade vi stå, söndrade vi falla".

Temat på nästa års nordiska kongress är "Rötter och vingar – låt historien inspirera framtiden". Det låter helt perfekt för ett sådant integrativt syfte i hela Norden. Men, när man granskar presentationen av föreläsarna slås man av att listan domineras av konstruktivistiska namn, som till stor del inte är familjeterapeuter utan filosofer, konstvetare, litteraturvetare med mera. De föreläsare som refererar till interaktionistiska rötter är i minoritet, och denna obalans riskerar att resultera i att vingarna än en gång flyger ifrån sina rötter, trots det goda syftet med kongressen. Jag hoppas att kongressledningen är medveten om det potentiella problemet, och gör vad man kan för att balansera innehållet.

Maths Lundsbye

GSI, Göteborgs Socialpsykologiska Institut

i samverkan med Västkompetens

erbjuder dagar med
Scott Miller våren 2011

**Vad är verksamt i socialt
behandlingsarbete?**

Om kliniska och organisatoriska principer som förbättrar samarbetet med klienten och resultatet av behandlingen

Inspirationsdag för chefer som vill ta del av Scott Millers forskning och metod.

5 april, kl. 09.00-16.00

Fördjupningsdag för dig som varit på tidigare workshop med Scott Miller och vill vidareutveckla ditt arbete med bl.a.hans skalor

6 april, kl. 09.00-16.00

Workshop för dig som vill ha konstruktiva och effektiva redskap för evaluering och utveckling av samarbetet med dina klienter.

7 - 8 april, kl. 09.00-16.00

För mer information se

www.gck.nu

Familjens livscykel

JAG LÄSTE FROMA WALSH; Normal Family Processes, för några år sedan. Det var mycket intressant att dels få ett historiskt perspektiv på familjen men också att få mer kunskap om olika familjetyper. Jag kommer ihåg att jag fascinerades av den föreställningen jag haft att familjer var mer stabila innan 1900-talet. Det var de inte alls. Folk dog, framförallt barn men också vuxna. Det blev nya familjebildningar i nästan samma utsträckning som nu, om än av andra skäl. Sedan kommer jag ihåg att jag hörde begreppet ”stjärnfamiljer” för första gången vid den tiden, jag tror inte det var i boken.

I Umeå i september i år lyssnade jag på Björn Wrangsjö som pratade om sin bok; Familjens Livscykel, som kom ut 2009. Den 3:e december 2003 lyssnade jag också på Wrangsjö som då pratade mest om interpunktering av interaktioner. Men han pratade också om att det rituella stödet minskat i västvärlden, kyrkan och staten har inte makt över människor längre. Djuptillhörigheten har minskat. Människor är mer ensamma. Vi har mindre tid, är mer narcissistiska. Wrangsjö sa att det inte pratades om barns behov längre utan om barns kompetens.

I Umeå pratade Björn Wrangsjö och Marianne Borgengren om vad som påverkar familjeterapi just nu; nationella riktlinjer från Socialstyrelsen för behandling av depression och för schizofreni, högskoleverkets förslag om behörighetskrav till legitimationsutbildningar. Då tänker jag; vad är det som påverkar familjen just nu, vilken är den sociala makronatur som omsluter familjen.

Det är en viktig väg att gå, att gå en bit bort, kolla vad som pågår där jag nyss var, vad gör de, hur ser det ut runt omkring dem, vilka villkor har de. Att reflektera på ett makroperspektiv.

Jag tycker det finns en tendens att vi tycker att allt var bättre förr. Det finns en förenkling i det sättet att tänka och tala som ibland skrämmer mig. Vad för vi med oss för framtidsbild till nästa generation om vi säger att det var bättre i går och är sämre i dag. Hur ska det då bli i morgon? Det som vi kan vara säkra på är att det blir en skillnad. Jag är övertygad om att det också påverkar mig själv och min känsla av kontroll, locus of control, om jag tänker att det var bättre i går och det är sämre i dag. Det minskar min vilja och förmåga att handla och förändra i morgon. Jag tror vi måste vara mycket mer differentierade och försöka tänka och prata mer om tillvarons komplexitet än i dag när vi jämför i går och i dag.

Kvinnor och män är mer jämställda i dag och kommer att bli ännu mer jämställda i morgon.

Vi har mycket mer kunskap om barns behov och utveckling i dag och det finns en helt annan respekt för barn och barn-

dom och den kunskapen kommer att bli ännu större i morgon.

Det finns en medvetenhet om de ekonomiska villkor olika familjer har och vi följer utvecklingen i dag och det kommer vi fortsätta att göra i morgon.

Det finns i dag juridiska strukturer för att se till barns behov och familjens, samhällets och statens skyldigheter som gäller för alla barn i världen. Utvecklingen av Barnkonventionen kommer att fortsätta i morgon.

Vi är mer medvetna och har större kunskap och politisk vilja att hitta strukturer i samhället där människor erbjuds hjälp på frivillig bas; familjecentraler, föräldragrupper, familjerådgivning. Dessa strukturer kommer att fortsätta att utvecklas.

Det finns en helt annan respekt för olikheter i dag, då det gäller familjekonstellationer, sexuell läggning och även annat och den respekten kommer att bli än större morgon.

Gill Wetterberg

Familjeforum Dalarna

Baskunskaper och grundläggande element i

Intensiv Familjeterapi – IFT

Målgrupp: Du som arbetar som familjepedagog/familjebehandlare med föräldra- och familjestödsprogram, familjeutredningar/ familjebehandling inom socialtjänsten, BUP el privata enheter.

Omfattning: 18 dgr (2 dgr/mån under 2 terminer)

Kurstid, ort: sept 2011 – maj 2012 i Falun

Lärare: Johan Sundelin, Lena Segerros

Info: www.familjeforum.se, familjeforum@telia.com, tel 023 – 250 09

Anmälan: skriftligt senast 2011-05-15

Möte med redaktören och Umeå

ANITA ÅT LUNCH. Det kan ha varit en kycklingfilé och någon timbal, kanske à la Västerbotten. Var det getost inblandad i det hela? Det såg gott ut. Det var familjeterapikonferensens sista dag. Anita hade lunchpaus och åt sin mat med till synes god aptit och småpratade lite.

Med Redaktören hade inte lunchpaus. ”Men det där kan du ju skriva något om, det kan bli bra!”. Redaktören vilar aldrig. Är ständigt på jakt efter ytterligare några rader till SFT. Allt kan vara intressant. ”Men kolla vilket väder, nu kommer det snart en ny skur!”. ”Ja, just det. Kan du inte skriva något om det. Och koppla det till något av seminarierna, något om förändring i den ”mänskliga väderleken” och om sådant som kommer tillbaka. Fast vi egentligen inte vill att det ska...”.

Vad var det nu som hade väckt Redaktörens intresse? Jo, fördomar. Anita hade säkert kommenterat mina fördomar med; ”ja, så kan man förstås se det, det är verkligen ett möjligt perspektiv. Men å andra sidan tror jag att...”. Redaktören å sin sida var inte så intresserad av gråskala, utan lite mer av svart och vitt. ”Jaha, så tänkte du innan och nu tycker du annorlunda. Spännande! Berätta om det, vet jag”.

Redaktören (R): Vad var det nu med att det bara är kvinnor från BUP på de här konferenserna som du säger? Stämmer verkligen det?

Fördomsinnehavaren (FI): Det är klart det är lite överdrivet. Men jag har tjatat om sådant här under åren, tjatat för de som orkat lyssna på mitt tjat. ”Det är ju i kommunerna och inom socialtjänsten som familjearbetet expanderar och utvecklas. De är alla de som borde vara här, de är framtiden i en sådan här förening. Hur intressant tror du t ex att Europalegitimation för psykoterapeuter

är för dem? Bla bla, bla...”. Men efter att läst lite närmare i deltagarförteckningen ser jag många personer från kommunerna, fler än vad jag kan minnas från tidigare konferenser.

R: Så då hade du lite fel?

FI: Ja, kanske det... .

R: Då tar vi det där med åldrarna bland deltagarna. Du har påstått att det snart liknar en PRO-konferens.

FI: Jag har menat att förnygringen av familjeterapikåren har varit närmast obefintlig. Vi blir äldre och äldre och kommer snart nog att bara diskutera sjukdomar, pensionssparande och höftledsoperationer mellan seminarierna. Men när jag ser mig om i seminarielokalerna upptäcker jag till min förvåning allt fler yngre deltagare. Nu kan väl begreppet ”yngre” vara relativt. Kan ha att göra med min egen tilltagande ålder. Som 54-åring ser jag 40-åringar som ”yngre”. Men ändå... . Det är nog inte bara en perspektivförskjutning. Något har hänt.

R: Fel igen?

FI: Mmm. Vi kan ta en till. Ett tag kändes det som att plenumarrangemangen präglades av att ”de stora elefanterna” sköt giftpilar på varandra och trätte om begrepp (tänk evidens...) och idéer. Inget fel egentligen med lite polarisering, men det var någonting med tonen som jag inte gillade. Gliringar och dissanden. Men nu höll t ex Marianne Borgengren och Lars Wrangsjö en kul och lärorik dialogföreläsning där de hjälptes åt att titta både bakåt och framåt. Dessutom jojk-doktorn, intressant om samesamhället, folkhälsa och mer än så. Flera sympatiska personer med mycket kunskap och något att berätta. Och med en bra ton. Jag slapp att skruva på mig

och himla med ögonen till bänkgrannen. Skönt!

R: Så det blev inte heller nu som du trodde?

FI: Nix, och glad för det.

R: Och vad var det nu med maten? Du sa att man har 90 % chans att gissa rätt om man säger att det blir lax eller kyckling.

FI: Det är väl egentligen aldrig fel på maten, men på konferens kan den ibland bli rätt förutsägbar och väl mycket mainstream. Nu var det riktigt god och varierad mat, ofta med Västerbottensprofil. Mer spännande smaker än vad man kan våga hoppas på. Dessutom på kvällen, riktigt bra musik till Festmiddagen! Inte vilket coverband som helst utan skickliga musiker som blev mer personliga i musikvalet längre fram under kvällen. Efteråt bekräftade de själva att de haft det lika kul som vi vid borden och på dansgolvet. Musiken var verkligen ett bra exempel på samspel, inte minst när de körde sitt Irländska set. Ju ljudligare vi blev, desto mer fart på bandet, varpå ännu ljudligare vid borden och desto mer spelglädje hos bandet och... .

R: Ok, så det var alltså totalt sett bättre än vad du trott? Kan man säga att du nästan hade negativa förväntningar? Kan man säga att du genomgående blev positivt överraskad? Kan man säga att du borde tänka annorlunda inför kommande konferenser? Är det så att du egentligen hade en rätt trist inställning som praktiskt taget totalt kom på skam? Kan man det?

FI: Ja, du kanske har en liten poäng där. En liten... .

Stefan Heimer

B-FÖRENINGSBREV

RETURADRESS:
SFT

c/o Anita Blom af Ekenstam
Ringvägen 47b
181 33 Lidingö

www.sfft.se

KALENDARIUM

24 FEBRUARI

SYSTEMCAFÉ
STOCKHOLMS BISKOP EVA BRUNNE INTERVJUAS
AV GÖREL FRED
WWW.FFST.SE
STOCKHOLM

29 MARS

TIDEN ÄR VÅRT HEM – OM VILSENHET OCH
SÄRBARHET I RELATIONEN INDIVID-SAMHÄLLE,
KARIN JOHANNISSON
GBG.FAMRADGIVNING@SVENSKAKYRKAN.SE
TEL: 031 -155350
GÖTEBORG

21-23 MARS

LÖSNINGSINRIKTAT ARBETE MED BARN/VUXNA
OCH FÖRÄLDRAGRUPPER, BEN FURMAN
WWW.RETEAMING.NU STOCKHOLM

24 MARS

FFST:S ÅRSMÖTE & SYSTEMCAFÉ BJÖRN
WRANGSJÖ INTERVJUAS AV PER GÖTBERG
OCH BENTE AANESTAD
WWW.FFST.SE STOCKHOLM

5 APRIL

VAD ÄR VERKSAMT I SOCIALT ARBETE?
INSPIRATIONS DAG FÖR CHEFER MED SCOTT
MILLER
WWW.GCK.NU GÖTEBORG

6 APRIL

FÖRDJUPNINGSDAG MED SCOTT MILLER
WWW.GCK.NU
GÖTEBORG

7-8 APRIL

WORKSHOP MED SCOTT MILLER
WWW.GCK.NU
GÖTEBORG

14-15 APRIL

SVENSKA MARTE MEO-FÖRENINGENS
ÅRSKONFERENS
WWW.MARTEMOFORENINGEN.SE
MALMÖ

27 APRIL

ANKNYTNIINGSBASERAD FAMILJETERAPI,
INTRODUKTIONSDAG MED SUZANNE LEVY
MAGNUS.RINGBORG@BRANNERIET.SE
ANDERS.BROBERG@PSY.GU.SE
GÖTEBORG

28-29 APRIL

ANKNYTNIINGSBASERAD FAMILJETERAPI,
TERAPEUTTRÄNING SUZANNE LEVY OCH GUY
DIAMOND
MAGNUS.RINGBORG@BRANNERIET.SE
ANDERS.BROBERG@PSY.GU.SE
GÖTEBORG

28 APRIL

SYSTEMCAFÉ
FILMKVÄLL MED EFTERFÖLJANDE SAMTAL
WWW.FFST.SE
STOCKHOLM

27 MAJ

FFST:S SOMMARAVSLUTNING MED PIC NIC
VITABERGSPARKEN
WWW.FFST.SE
STOCKHOLM

9 - 11 JUNI

INTERSUBJEKTIVITY IN PSYCHOTHERAPY AND
CONSULTATION. TREVARTHEN, ANDERSON,
CAREY, SHOTTER & SEIKKULA
KATRI-INA.EURAMAA@DIALOGIC.FI
HÄMEENLINNA, FINLAND

17-20 AUGUSTI

RÖTTER & VINGAR
NORDISK FAMILJETERAPIKONGRESS
WWW.NORDISK2011.SFFT.SE
VISBY

13-14 SEPTEMBER

KONFERENS OM FAMILJEFORSKNING &
PRAKTISK TILLÄMPNING
WWW.FAMILJEFORSKNING.SE
LUNDS UNIVERSITET

2 OKTOBER

LFA – KONSTEN ATT SKAPA
LÖSNINGSFOKUSERADE ARBETSPLATSER,
FORTSÄTTNINGSKURS
BEN FURMAN
WWW.RETEAMING.NU
STOCKHOLM

ANNONSERA I SFT – SVENSK FAMILJETERAPI. HELSIDA 4 000 KR, HALVSIDA 3 000 KR

KVARTSSIDA 2 000 KR PLATSANNONS KVARTSSIDA 4 000 KR.

NÄSTA NUMMER KOMMER UT I BÖRJAN AV MAJ. MANUSSTOPP 15/4

KONTAKTA REDAKTIONEN 08-767 31 87 ELLER SFTRED@TELIA.COM